

Børn bruger biblioteker

Spørgeskemaundersøgelse blandt
københavnske børn og unge

**Børn bruger biblioteker
Spørgeskemaundersøgelse blandt
københavnske børn og unge**

er udarbejdet af: Claus Syberg Henriksen

Udgivet af:

Københavns Kommune

Kultur- og Fritidsforvaltningen

KØBENHAVNS KOMMUNE
Kultur- og Fritidsforvaltningen

Produktion og layout:

Kultur- og Fritidsforvaltningen, Information

Udgivet: 2006

Foto: Henrik Lindenberg

Indhold:

1. Resumé	Side 2
2. Indledning	Side 7
3. Brug af biblioteket	Side 10
4. Brug af hjemmesiden	Side 28
5. Vurdering af bibliotekerne	Side 29
6. Ønsker til biblioteket	Side 33
7. Børne-brugerprofiler	Side 39
Bilag	Side 43

1. Resumé

Københavns Kommune gennemfører i samarbejde med Biblioteksskolen i løbet af 2005 og 2006 en omfattende undersøgelse af børns brug af bibliotekerne. Formålet med undersøgelsen er at nå frem til idéer til, hvordan man kan fastholde og øge børns brug af bibliotekerne.

Undersøgelsen omfatter børn fra 5. – 9. klasse. Undersøgelsen gennemføres i 3 faser: En spørgeskemaundersøgelse, som afrapporteres her (skemaet findes som bilag), en kvalitativ undersøgelse – og disse to faser følges op af en idéudviklingsfase, der omfatter kommunens børnebibliotekarer.

Denne rapport præsenterer resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, der er gennemført blandt 783 børn fra 22 skoler rundt om i kommunen.

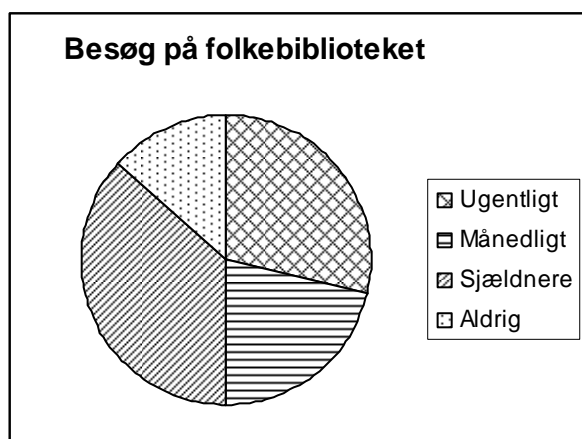
Temaerne i undersøgelsen har været:

- Børnenes besøg og brug af bibliotekerne
- Brug af hjemmesiden
- Børnenes vurdering af bibliotekerne
- Ønsker til biblioteket

Børnenes besvarelser er analyseret på forskellige måder, herunder på baggrund af køn, alder og familiesprog – dvs. det sprog, der tales i børnenes familier. Herudover er børnenes svar også analyseret ud fra deres øvrige fritidsvaner – dvs. læsevaner, deltagelse i fritidsaktiviteter og brug af computer. Og endelig har vi til sidst søgt at karakterisere forskellige børne-brugerprofiler.

Brug af biblioteker

Langt de fleste børn kommer ofte på skolebiblioteket, over halvdelen kommer fx mindst én gang om måneden, og kun en meget lille gruppe kommer aldrig. Generelt set kommer børnene

sjældnere på børne- eller folkebiblioteket. Diagrammet viser fordelingen af besøg på folkebiblioteket. Samlet set kommer langt de fleste børn således på biblioteket en gang imellem.

Det følgende handler kun om folkebiblioteket.

Vi spurgte, hvem børnene er sammen med, når de går på biblioteket. Det mest almindelige er, at børnene kommer sammen med kammerater og venner. En mindre del kommer alene og en tilsvarende del kommer sammen med forældre.

Bøger til fritiden ligger klart højest på hitlisten, når man ser, hvad børnene låner med hjem. Derefter kommer bøger til skoleopgaver. Noget færre låner musik, dvd/videoer og computerspil. Kun en lille gruppe angiver, at de normalt ikke låner noget med hjem, når de er på biblioteket.

En stor del af børnene foretager sig også andet end at låne bøger, når de er på biblioteket. Mange læser bøger og blade på stedet og mange bruger bibliotekets computere – både til at spille og

chatte på men også til at søge oplysninger på. En del søger også oplysninger i bibliotekets bøger, uden at låne dem med hjem. Der er ikke mange, der deltager i bibliotekets arrangementer.

Hvorfor aldrig på biblioteket

En af fordelene ved at gennemføre spørgeskemaundersøgelsen via skolerne har været, at vi også fik fat i de børn, der aldrig kom på biblioteket. Herved har det været muligt at få en idé om, hvorfor de ikke gør det.

Den årsag flest nævner, er at biblioteket er for kedeligt. Mange siger endvidere, at de kun bruger skolebiblioteket og lige så mange, at de ikke har tid. Færre nævner, at de ikke læser bøger, mens det kun er få, der synes biblioteket ligger for langt væk eller at de ikke ved, hvor det ligger.

Hjemmesiden

Det er ikke mange børn, der bruger bibliotekets hjemmeside, kun 16% har svaret, at de gør det. En del bruger den dog nok også, når de er på biblioteket, hvis de skal forny eller bestille bøger, men uden at de tænker over, at det faktisk er bibliotekets hjemmeside, de bruger.

Det mest almindelige er i øvrigt, at børnene bruger hjemmesiden til at søge efter materiale eller til at reservere eller forny materiale. Kun ganske få låner musik via ”bibliotekernes netmusik” og endnu færre går ind på ”DitBib”, der er Københavns Kommunes særlige bibliotekshjemmeside for børn.

Vurdering af bibliotekerne

Generelt er børnene meget positive i deres vurdering af bibliotekerne. Langt de fleste synes, at biblioteket er et rart sted at være. På samme måde synes langt de fleste børn, at personalet er flinke, og at de kan få hjælp, når de beder om det. Lidt mindre positivt er billedet, når vi spørger børnene om der er for mange ting, der er forbudt, det mener en del børn nemlig, men en lige så stor del mener det ikke.

De fleste børn er tilfredse med indretningen af bibliotekerne. De synes, der er god plads til børn og unge, og at det er nemt at finde bøger og andre materialer.

De mindst positive meldinger kommer, når vi spørger børnene om computere. En del børn synes således ikke, at der er nok computere på biblioteket. Vi spurgte også, om de synes bibliotekarerne ved nok om computere og Internettet, og det synes de fleste.

Ønsker og forslag til biblioteket

Vi stillede to spørgsmål om børnenes ønsker og forslag til biblioteket.

For det første stillede vi dem et lukket spørgsmål, hvor de skulle prioritere to ønsker på en liste, vi havde opstillet på forhånd. Her kom flere dvd/videoer ind på førstepladsen, romaner på andenpladsen og flere musik-cd'ere på tredjepladsen. Herefter nævnte børnene computerspil og noget færre fagbøger, tegneserier og blade.

For det andet stillede vi børnene et åbent spørgsmål, hvor de selv kunne formulere, hvordan de synes biblioteket kunne blive bedre. 443 børn har svaret på dette spørgsmål – det svarer til 57%. Der er mange forskellige forslag, vi har forsøgt at gruppere dem, og nogle af grupperne er:

- Biblioteker indrettet for børn og unge – fx særlig indretning med hyggekrege og lign.

- Materialer – efterspørgsel efter bestemte bøger, cd'er osv.
- Computere – flere computere og anderledes regler for brug
- Enklere opstilling af materialer
- Personalet – mere personale på bestemte tidspunkter

Piger og drenge

Der er betydelig forskel på pigers og drenges brug af biblioteket – og det gælder flere forskellige forhold. For det første kommer flere piger end drenge på biblioteket. For det andet kan man nok sige, at pigernes brug af biblioteket generelt set er mere traditionel end drengenes. Med andre ord: Pigernes brug er mere fokuseret på bøger, mens drengene har en bredere brug af biblioteket, hvor især computerne spiller en rolle.

Ser vi fx på hvad piger og drenge låner med hjem, er der flere piger end drenge, der låner bøger – både skøn og fagbøger, men også musik-cd'ere. Til gengæld er der flere – mange flere – drenge, der låner computerspil med hjem. Samme mønster viser sig, når vi ser på, hvad børnene foretager sig, når de er på biblioteket. Flere piger end drenge læser bøger på stedet, mens flere drenge spiller og chatter på bibliotekets computere eller søger oplysninger via Internettet.

Pigernes og drengenes vurderinger af biblioteket ligger i de fleste tilfælde tæt på hinanden. Pigerne er dog generelt set lidt mere positive end drengene, og drengene udtrykker især mindre tilfredshed på spørgsmålene om IT. Der er også lidt flere drenge end piger, der synes for meget er forbudt på biblioteket.

Det er imidlertid ikke sådan, at flere drenge end piger benytter bibliotekets hjemmeside.

Ser vi på ønskerne til biblioteket, er det til gengæld samme mønster, der viser sig igen. Flere piger ønsker romaner og fagbøger samt musik-cd'ere, mens drengene ønsker computerspil. Lige på dette spørgsmål er forskellen meget stor, idet fem gange så mange drenge som piger nævner computerspil.

Alder

Ser vi nu på forskelle ud fra børnenes alder, viser der sig også nogle forskelle. Noget kunne tyde på, at børnenes biblioteksbrug bliver mere og mere skolerettet med alderen. Samtidig kommer færre og færre på biblioteket med alderen. I 11-års alderen kommer næsten 57% månedligt eller oftere på folkebiblioteket, mens det kun gælder 43% af de 14-årige.

Den mere skolerettede brug af biblioteket, der viser sig med alderen, kommer tydeligst til udtryk i lånemønsteret. Hvor det blandt de 11-årige er mest almindeligt at låne bøger til fritidsbrug, har dette ændret sig for de 14-årige, således at de fleste her låner bøger til skoleopgaver.

Samme mønster viser sig, når vi ser, hvad børnene ellers laver på biblioteket. Blandt de yngste er der flere end blandt de ældre, der læser bøger, aviser og blade på stedet samt spiller og chatter på bibliotekets computere. Til gengæld er der flere blandt de ældre, der søger oplysninger – både i bøger og via Internettet.

Noget kunne tyde på, at bibliotekerne er lidt mere rettede mod de yngre end mod de ældres behov. I hvert fald udtrykker de 11-årige generelt lidt større tilfredshed end de 14-årige. For eksempel synes 85% af de 11-årige, at biblioteket er et rart sted at være, mens det kun gælder 71% af de 14-årige.

I tråd med det mere skolerettede, er det også blandt de lidt ældre, vi finder den største andel, der bruger bibliotekets hjemmeside.

Ser vi nu på børnenes ønsker, er de ældste imidlertid ikke så skolerettede. Der er således flere blandt de ældre, der ønsker flere dvd'er og videoer og også flere, der ønsker musik cd'ere.

Samlet set kunne man måske stille sig selv det spørgsmål, om at den "skolerettede" brug blandt de ældre skyldes, at børnene bliver mere målrettede i forhold til deres skolearbejde, eller om det måske er fordi, bibliotekerne ikke appellerer til de lidt ældre børn og de unge.

Familiesprog

Som sidste gennemgående analysevariabel, så vi, hvilke forskelle, der er mellem børnene alt efter, hvilket sprog, familien taler derhjemme. Vi skelnede mellem 3 grupper, dem med dansk familiesprog (61% af alle), børn med dansk og andet familiesprog (32%) og børn med andet familiesprog (5%).

Det er tydeligt, at flere børn med andet familiesprog end dansk bruger biblioteket som en slags værested og et sted, hvor man kan bruge computere og andre ting, mens børn med dansk familiesprog nok – generelt set – bruger biblioteket mere traditionelt til at låne bøger. Men tallene efterlader også én med et indtryk af, at nogle børn især fra gruppen med dansk/andet familiesprog bruger biblioteket som en måde at lære noget på.

Blandt børn med andet/dansk familiesprog og andet familiesprog finder vi langt flere end med dansk familiesprog, der ofte kommer på biblioteket. Til gengæld er der også flere i gruppen med andet familiesprog end i de to andre grupper, der aldrig kommer på biblioteket.

Ser vi på lånemønstret er det således, at børn med dansk familiesprog og med dansk/andet familiesprog i lige høj grad låner bøger med hjem – både fritids- og skolebøger, mens færre i gruppen med andet familiesprog låner bøger med hjem.

Børnenes øvrige aktiviteter på biblioteket peger på samme mønster. Flest blandt børn med dansk/andet familiesprog læser bøger/blade/aviser og søger oplysninger i bøger og via Internettet. Mens omvendt færrest børn med andet familiesprog gør det. Til gengæld bruger de bibliotekets computere til at chatte og spille. De danske børn er dem, der i mindst omfang bruger bibliotekets computere til spil og chat, og er dem, der oftest kun kommer for at låne bøger.

Vi spurgte børnene, hvem de kommer på biblioteket sammen med, og her er der en meget tydelig forskel, idet mange flere af børn med dansk familiesprog end de øvrige kommer sammen med deres forældre.

Ser vi på børnenes vurderinger lader det til, at særligt mange børn med dansk/andet familiesprog er glade for at komme på biblioteket. Det er her vi finder flest, der synes biblioteket er et rart sted at være og som synes personalet er flinke. Blandt børn med andet familiesprog finder vi flest, der synes for meget er forbudt. At mange børn fra familier med andet familiesprog bruger computere afspejler sig ikke i deres vurdering, idet det er her, vi finder flest, som synes, der er computere nok.

Til gengæld er der mange i denne gruppe, der ønsker computerspil. Bortset herfra er det vanskeligt at se mønstret, der er beskrevet ovenfor, gentaget i ønskerne.

Fritidsvaner

For at se, om børnenes fritidsvaner skulle spille en rolle på brugen af bibliotekerne stillede vi dem nogle spørgsmål om læsevaner, deltagelse i fritidsaktiviteter og om computervaner.

Læsevaner spiller tydeligvis en rolle i forhold til, om man kommer på biblioteket. Børn, der læser meget, kommer også hyppigere end andre børn – hvilket nok ikke kommer som nogen stor overraskelse. Men børn, der aldrig læser ser ud til at komme lidt hyppigere på biblioteket end børn, der læser sjældent.

Deltagelse i fritidsaktiviteter (sport, spejder, musik osv.) ser ikke ud til at have en stor betydning i forhold til hvor ofte man kommer på biblioteket.

Til gengæld ser computervaner ud til at spille en rolle, idet børn, der dagligt bruger Internettet hjemmefra sjældnere kommer end de øvrige børn. Børn, der slet ikke har adgang til computer derhjemme, er derimod blandt de flittigste gæster på biblioteket.

Børne-brugerprofiler

Der er opstillet 4 brugerprofiler, der hver især repræsenterer forskellige måder at bruge – og ikke-bruge – biblioteket på:

- Boglånere – 72% af børnene
- Børn, der kun låner andet end bøger (fx dvd'er, cd'er, computerspil) – 7% af børnene
- Brugere, der ikke låner noget, når de besøger biblioteket – 8% af børnene
- Børn, der aldrig kommer på folkebiblioteket – 13% af børnene

Hver af disse grupper kan karakteriseres på forskellig måde ud fra de forskellige baggrundsoplysninger, vi har om børnene:

Brugerprofil ↓	Køn	Alder	Familiesprog	Fritid
Boglånere	Flere piger	Flere af de yngste	Som gennemsnittet	Flere fritidsboglæsere
Låner andet end bøger	Flere drenge	Flere fra mellemgruppen	Flere med andet sprog	Flere, der ikke går til fritidsaktiviteter
Bruger/låner ikke	Lidt flere drenge	Flere fra mellemgruppen	Flere med dansk sprog	-
Kommer aldrig	Lidt flere drenge	Flere ældre	Tæt på gennemsnittet	-

2. Indledning

I dette kapitel ser vi indledningsvis på følgende:

- Undersøgelsens baggrund og formål
- Fremgangsmåde
- Baggrundsoplysninger der anvendes I de statistiske analyser i rapporten: Køn, alder, familiesprog og fritidsvaner.

Baggrund og formål

Det er besluttet, at der skal gennemføres en bredt dækkende undersøgelse om børns brug af folkebibliotekerne i Københavns Kommune. Der fokuseres hovedsagligt på skolesøgende børn i den alder, hvor de selv kan komme på biblioteket. Både børn, der bruger bibliotekerne og børn, der ikke gør det skal inddrages i undersøgelsen.

Noget tyder på, at børns biblioteksbrug i dag har ændret sig i forhold til tidligere. En nylig gennemført undersøgelse af danskernes kultur- og fritidsaktiviteter viser, at andelen af børn, der ofte besøger biblioteket er faldet siden 1998 og samtidig har indførelsen af edb og brugen af Internettet ændret børns adfærd på bibliotekerne. Børns læsefærdigheder er endvidere et meget omdiskuteret emne i øjeblikket. Undersøgelser viser, at danske børn læser dårligere end børn i andre lande, vi normalt forventer at ligge på niveau med.

Der er således flere grunde til at fokusere på børnenes brug af bibliotekerne. På baggrund af disse forhold skal brugerundersøgelsen derfor i første omgang ses i et udviklingsperspektiv, hvor formålet er at finde frem til nogle muligheder til fremme af børns interesse for og brug af bibliotekerne samt pege på barrierer for, at børn benytter bibliotekerne mere end de gør i dag. Udgangspunktet for undersøgelsen skal være børnenes egne holdninger, vurderinger og ønsker. Det har været et ønske, at undersøgelsen gennemføres med et fremad- og handlingsrettet perspektiv, idet den skal være med til at udpege idéer til forbedringsmuligheder på de enkelte biblioteker.

Udover dette skal brugerundersøgelsen kunne fungere som en parallel til den brugerundersøgelse, der blev gennemført blandt voksne brugere i efteråret 2004. Herunder skal der fokuseres på den samlede tilfredshed samt adfærd, viden, ønsker og behov.

Brugerundersøgelsen gennemføres i 3 faser:

1. En spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af Københavnske børn i alderen 11-14 år
2. En kvalitativ undersøgelse, der kan uddybe holdninger og vurderinger fra børnene
3. En idéudviklingsfase, hvor børnebibliotekarerne er med til at udvikle idéer på baggrund af de to første faser

Denne rapport præsenterer resultaterne af 1. fase. Rapporten fokuserer på følgende temaer:

- Brug af biblioteket – besøgshyppighed, låne- og aktivitetsmønster
- Brug af bibliotekets hjemmeside
- Vurdering af biblioteket
- Ønsker og forslag til udvikling af biblioteket

- Brugerprofiler

Fremgangsmåde

Denne del af undersøgelsen er gennemført som en traditionel spørgeskemaundersøgelse. Gennemførelsen er foregået på følgende måde:

Indledningsvis gennemførte undersøgelsesarbejdsgruppen en brainstorm og udarbejdede på den baggrund udkast til et spørgeskema, der blev testet blandt børn på et af Bibliotekerne med efterfølgende korte interview. Med erfaringerne herfra tilrettedes skemaet. Info-afdelingen satte skemaet op, og trykte det.

For at få en repræsentativ og dækkende undersøgelse, hvor også ikke-brugere deltog, har vi valgt at dele skemaer ud via skoler rundt om i Københavns Kommune. Vi valgte, at det enkelte bibliotek skulle kontakte lokale skoler og fik på den måde kontakt til 22 skoler, heraf 4 private, der har deltaget. Fra de fleste skoler har to klasser deltaget, mens det kun har været en enkelt klasse på to skoler, det vil sige, at i alt 42 klasser har deltaget.

I praksis er det i de fleste tilfælde foregået på den måde, at biblioteket har givet skolen informationsmateriale til forældrene. Efterfølgende er en bibliotekar mødt op i klassen og har brugt en halv til en hel time på at få skemaet udfyldt og evt. fortalt lidt om biblioteket.

I alt har 783 børn og unge deltaget i undersøgelsen. Man kan ikke tale om en svarprocent, da alle børn, der var i skole den dag, spørgeskemaet skulle udfyldes, har deltaget. Det eneste bortfald, der har således været børn, der har været fraværende. Det må formodes at have meget begrænset betydning i det samlede billede.

Man kan spørge, om børn nu også kan deltage i en spørgeskemaundersøgelse – kan man stole på svarene. For det første er der tale om lidt ældre børn, der er i en alder, så alle skulle kunne læse og forstår skemaet. Desuden har der undervejs været mulighed for at spørge om hjælp hos den bibliotekar, der har delt skemaerne ud. Ved en gennemgang af skemaerne ser det også ud til, at data- eller svarkvaliteten er særdeles høj. Det kan man se ved, at kun meget få af børnene har undladt at svare på de forskellige spørgsmål.

Vores samlede vurdering er alt i alt, at undersøgelsen bygger på et solidt materiale, der skulle give et repræsentativt billede af københavnske børns brug af bibliotekerne.

Børnenes baggrund og fritidsvaner

I undersøgelsen indgår en række baggrundsspørgsmål, der i den følgende del af rapporten bruges i analyserne. Som baggrund herfor, vil vi her kort gennemgå de forskellige spørgsmål: Det drejer sig om følgende:

- Køn
- Alder
- Familiesprog

Køn og alder giver sig selv. Der er nogenlunde lige mange piger og drenge i undersøgelsen. Aldersmæssigt er børnene blevet delt op i 4 grupper: 10-11 år (32% - de fleste er 11 år), 12 år (20%), 13 år (23%) og 14-16 år (26% - de fleste er 14 år).

For at kunne se, om der er forskel på brugen af bibliotek ud fra det sprog, man taler i hjemmet, stillede vi børnene et spørgsmål om dette. Diagrammet nedenfor viser, at 6 ud af 10 taler dansk i familien, en tredjedel taler både dansk og et andet sprog, mens hver tyvende (5%) mest taler et andet sprog end dansk.

Fritidsvaner

Udover de 3 nævnte baggrundsspørgsmål, har vi sammensat tre andre analyseparametre på baggrund af nogle spørgsmål, vi stillede børnene. Det drejer sig om følgende:

- Læsevaneer – med følgende inddeling
 - Læser ugentligt bøger i fritiden (53% af alle børn)
 - Læser månedligt/sjældnere bøger i fritiden (14%)
 - Læser aldrig bøger i fritiden (26%)

- Fritidsaktiviteter – med følgende inddeling:
 - Går ikke til nogen aktiviteter (23%)
 - Går til én aktivitet (53%)
 - Går til flere aktiviteter (24%)

- Computervaneer – bruger du computer hjemme og hvor ofte:
 - Daglig Internetbruger (73%)
 - Sjældnere Internetbruger (ugentligt eller sjældnere) (13%)
 - Computerbruger uden Internetadgang (7%)
 - Uden computer derhjemme (5%)

Vi vil ikke på samme måde som for baggrundsspørgsmålene, analysere alle spørgsmål på baggrund af disse tre analyseparametre. Kun udvalgte, overordnede spørgsmål belyses ud fra disse spørgsmål.

I et bilag er disse tre baggrundsvARIABLE beskrevet nærmere.

3. Brug af biblioteket

I dette kapitel ser vi nærmere på børnenes konkrete brug af biblioteket. Brugen analyseres fra forskellige vinkler, herunder:

- Hvor ofte børnene kommer på skolebiblioteket og børnebiblioteket
- Hvem børnene kommer sammen med
- Hvad børnene låner med hjem
- Hvad børnene foretager sig på biblioteket, når de er der
- Hvorfor nogle børn ikke kommer på biblioteket

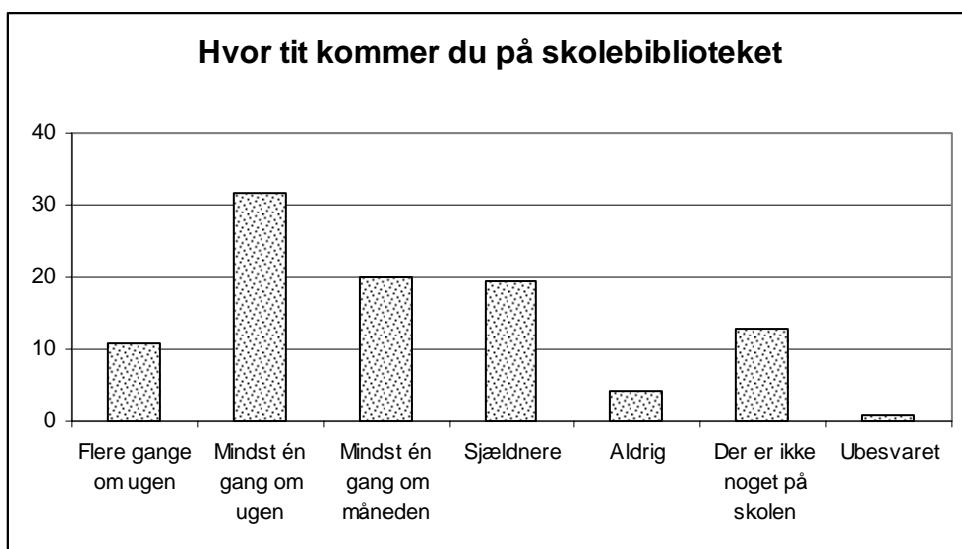
Hvor ofte på biblioteket

Vi spurgte både børnene, hvor tit de kommer på skolebiblioteket og på folke- eller børnebiblioteket.

I forbindelse med to af de udvalgte skoler (Dyvekeskolen/Vigerslev bibliotek og Kirsebærhavens Skole/Biblioteket i Solvang Centret) er der etableret et såkaldt kombibibliotek, dvs. et bibliotek, der samtidig fungerer som skolebibliotek og folkebibliotek. På enkelte privatskoler har man slet ikke et egentligt skolebibliotek.

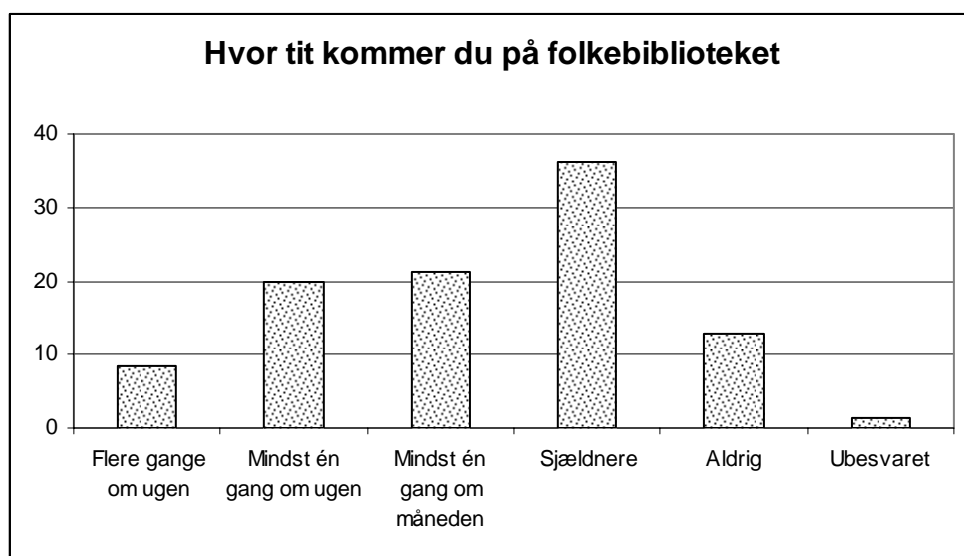
Hvor ofte på skolebiblioteket

Langt de fleste børn kommer ofte på skolebiblioteket – mere end 6 ud af 10 kommer således mindst én gang om måneden eller hyppigere. En femtedel kommer sjældnere og en tyendedel kommer aldrig. En del, nemlig godt en tiendedel, kommer fra skoler, hvor der ikke er et skolebibliotek.

Hvor ofte på folkebiblioteket

Næste diagram viser, at børnene generelt kommer sjældnere på folkebiblioteket end på skolebiblioteket¹. Knap en tiendedel af børnene kommer flere gange ugentligt, mens en femtedel kommer ugentligt, lidt flere kommer månedligt. Godt en tredjedel kommer sjældnere, mens en tiendedel aldrig besøger biblioteket.

Netop dette spørgsmål kan sammenlignes med en landsdækkende undersøgelse, der er foretaget i 2004². Selvom sådanne sammenligninger altid må tages med et eller andet forbehold³, viser tabellen tydeligt, at københavnske børn generelt er flittigere biblioteksgæster end det gennemsnitlige tal for landet som helhed. I AKFs undersøgelsen indgår yngre børn end i den Københavnske undersøgelse, men når man sammenligner med de to aldersgrupper (10-12 år og 13-15 år), der svarer til den samlede gruppe i København, er billedet alligevel, at flere børn i København kommer oftere og færre kommer "aldrig".

¹ I dette diagram indgår også besøg på "kombi-biblioteker".

² Trine Bille m.fl.: *Danskernes kultur- og fritidsvaner 2004 – med udviklingsvaner tilbage til 1964*. AKF-forlaget april 2005. Side 182-183

³ Svarkategorierne er fx ikke helt ens formuleret og fremgangsmåden har ikke været helt den samme. I AKFs undersøgelser er interviewene foretaget i børnenes hjem, hvor vi har været ude på skolerne.

Andel der besøger et folkebibliotek/børnebibliotek			
	- Landet som helhed -		København
	10-12 årige	13-15 årige	Alle
Mindst 4 gange om ugen/ Flere gange om ugen*	2	3	9
Mindst én gang om ugen	11	2	20
Mindst én gang om måneden	28	30	21
Sjældnere	43	43	36
Aldrig	16	21	13
Ubesvaret mv.**	-	-	1
I alt	100	100	100

* Den første formulering er fra AKF undersøgelsen den anden er fra Københavnerundersøgelsen
** AKF har ikke medtaget ubesvarede mv.

Besøg på skolebiblioteker og folkebiblioteker

Tabellen nedenfor viser sammenhængen mellem besøg på skolebiblioteket og besøg på folkebiblioteket. Der er ikke nogen direkte og entydig sammenhæng. Det er altså ikke sådan, at de børn, der ofte kommer på skolebiblioteket også ofte kommer på folkebiblioteket. Dog er der en relativ stor gruppe (20%), der både kommer ofte (ugentligt) på skole- og børnebiblioteket.

Ser man samlet på det, kan man fx dele børnene op i 4 grupper.

- Meget hyppige brugere af begge biblioteker: 30% (Mørkest markering)
- Hyppige brugere af det ene eller andet: 29% (Næstmørkeste markering)
- Sjældne brugere: 18% (Ingen markering)
- Meget sjældne brugere: 24% (Lysegrå markering)

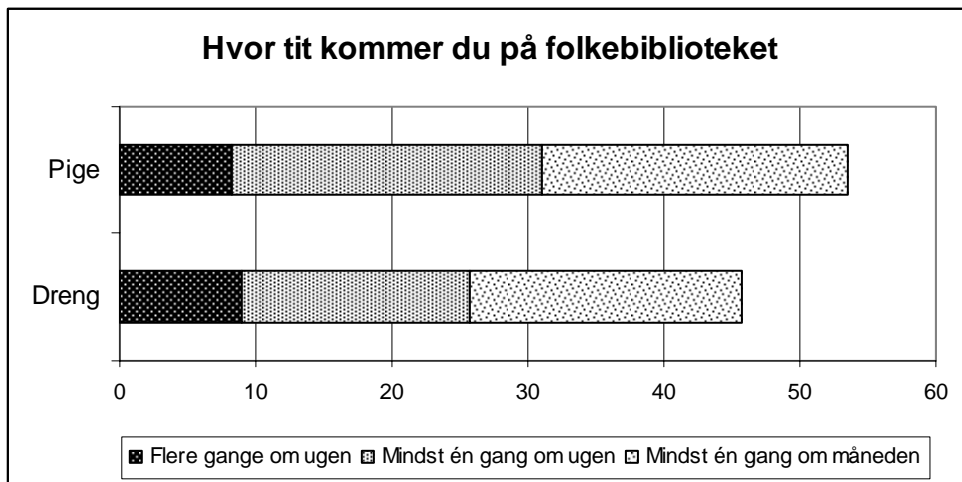
Besøg på skolebiblioteker og folkebiblioteker

Procent af total	Hvor tit kommer du på folkebiblioteket					I alt
	Ugentligt	Månedligt	Sjældnere	Aldrig	Ubesvaret	
Hvor tit på skolebiblioteket? Ugentligt	20	7	10	5	1	43
Månedligt	3	7	8	3	0	20
Sjældnere	3	2	12	3	0	20
Aldrig	0	0	2	2	0	4
Ikke noget på skolen	3	5	5	0	0	13
Ubesvaret	0	0	0	0	0	1
I alt	29	21	36	13	1	100

I de følgende holder vi os til folkebibliotekerne.

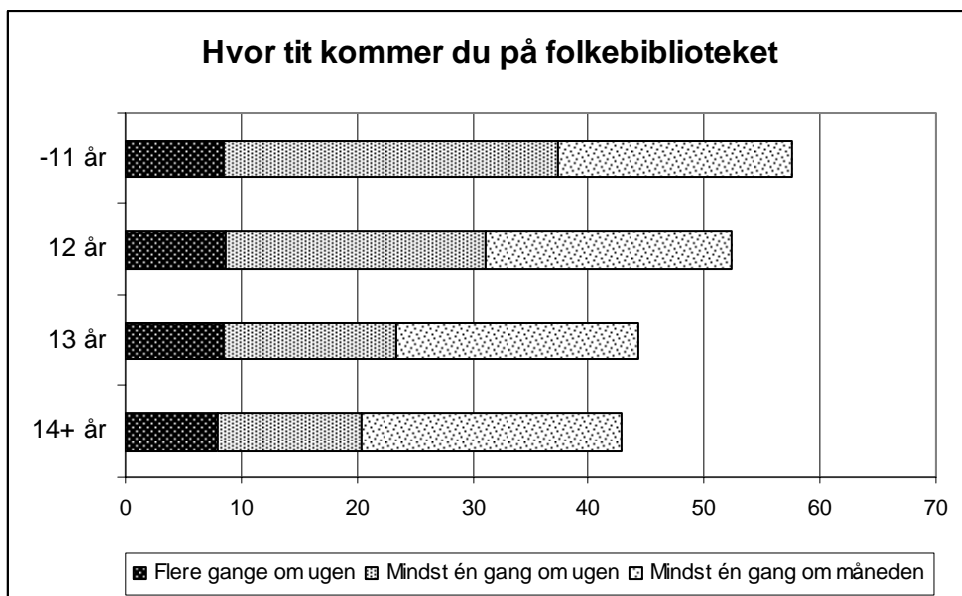
Køn

Pigerne er generelt set hyppigere gæster på folkebibliotekerne end drengene, det fremgår af diagrammet nedenfor. Men nogenlunde lige mange kommer flere gange om ugen.

Alder

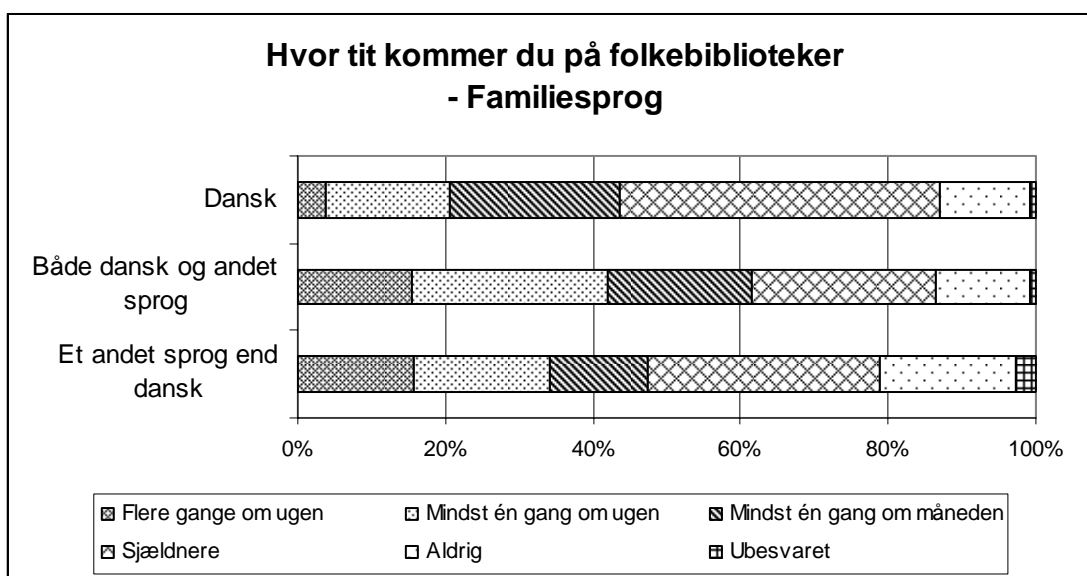
Også alderen spiller en rolle, når vi ser på biblioteksbesøg. Blandt de yngre finder vi flere end blandt de lidt ældre, der jævnligt besøger folkebiblioteket. Andelen, der kommer flere gange om ugen er dog nogenlunde den samme for de 4 aldersgrupper.

Familiesprog

Næste diagram er lidt mere kompliceret, og dækker over, at der er store forskelle indenfor de forskellige grupper.

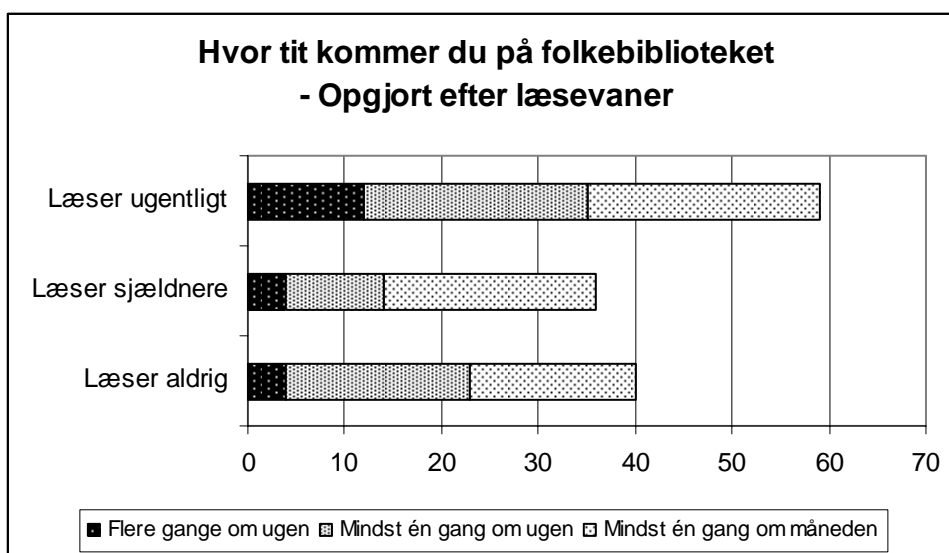
Den gruppe, hvor flest kommer ofte på biblioteket, er børn dansk/andet familiesprog. Herefter kommer børn med andet familiesprog. I denne gruppe er der dog samtidig en relativ stor gruppe, der aldrig kommer på biblioteket. Børn med dansk familiesprog er dem, hvor færrest kommer ofte på biblioteket, samtidig er det dog også den gruppe, hvor flest overhovedet kommer på biblioteket (sammen med gruppen med dansk/andet familiesprog).

Fritidsvaner og besøg på biblioteket

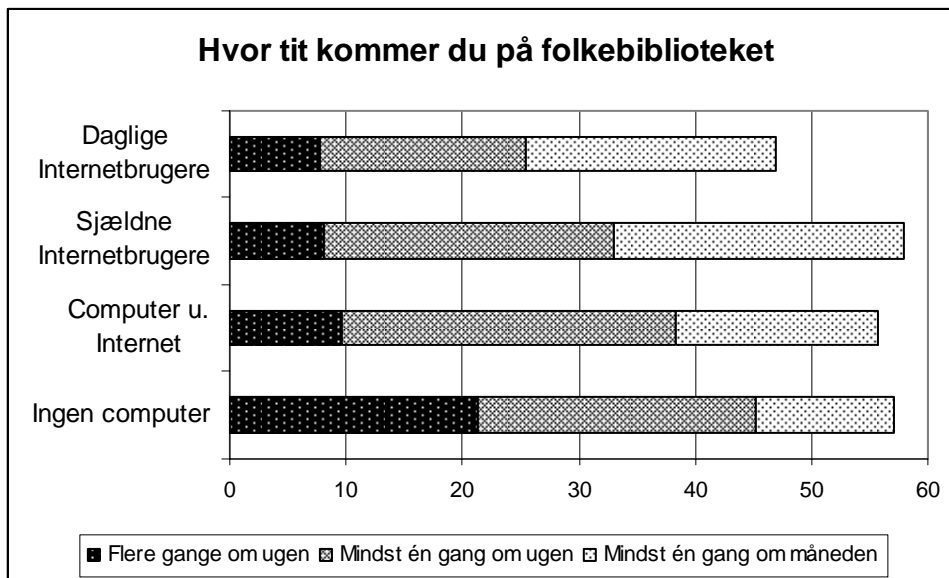
I dette afsnit ser vi, om der er forskel på besøgene på biblioteket mellem børnene ud fra deres fritidsvaner – dvs. læsevaner, deltagelse i aktiviteter samt computervaner.

Der er ikke noget overraskende i, at børn, der ofte læser bøger i fritiden også er dem, hvor flest ofte kommer på biblioteket. Hvad der måske er mere overraskende er, at børn, der aldrig læser i deres fritid, kommer oftere på biblioteket end børn, der læser sjældent.

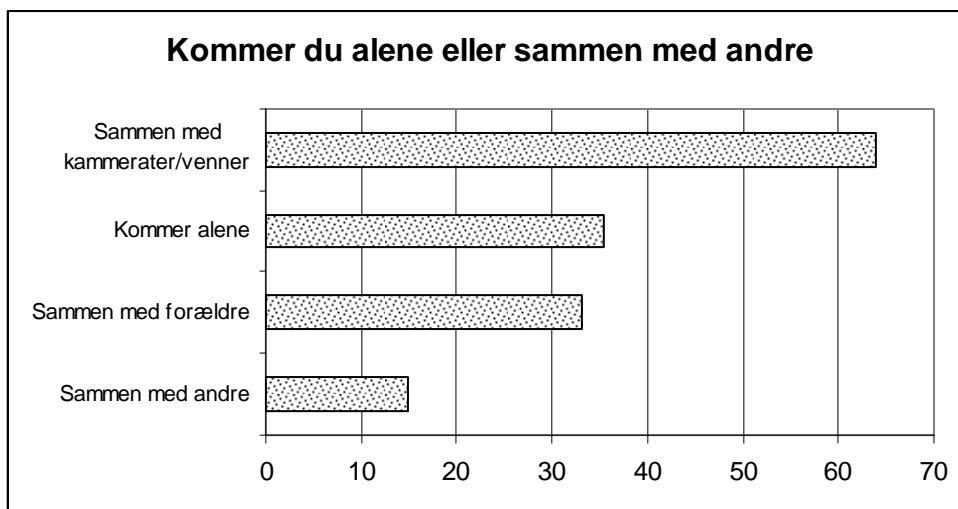
Deltagelsen i fritidsaktiviteter ser ikke ud til at have den store betydning i forhold til, om børnene kommer på biblioteket. Dog ser det ud til, at de børn, der er meget aktive – går til flere fritidsaktiviteter – kommer lidt hyppigere på biblioteket end de øvrige (andelen, der kommer sjældent eller aldrig, er mindre i denne gruppe).

Set i forhold til computervaner, er der et klart mønster. Det er således flere børn uden computer, der ofte kommer på biblioteket, mens daglige Internetbrugere – dvs. brug hjemmefra – er de børn, der kommer sjældnest.

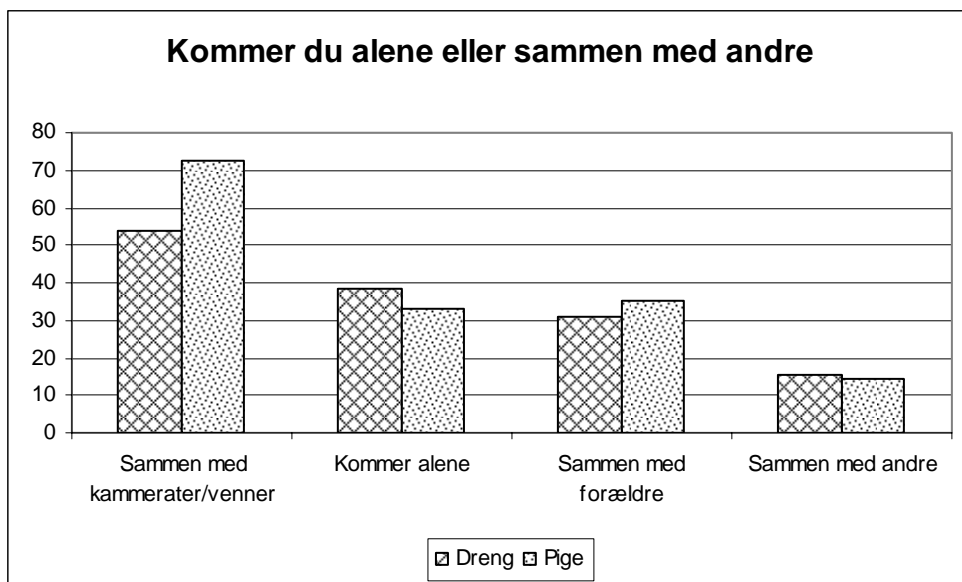
Hvem kommer børnene sammen med

Det er naturligvis forskelligt fra gang til gang, hvem børnene er sammen med, når de besøger biblioteket. Det mest almindelige er dog, at børnene kommer sammen med kammerater eller venner. Betydeligt færre kommer alene og lidt færre endnu kommer sammen med forældre. Endelig er der en gruppe, der kommer sammen med ”andre”.

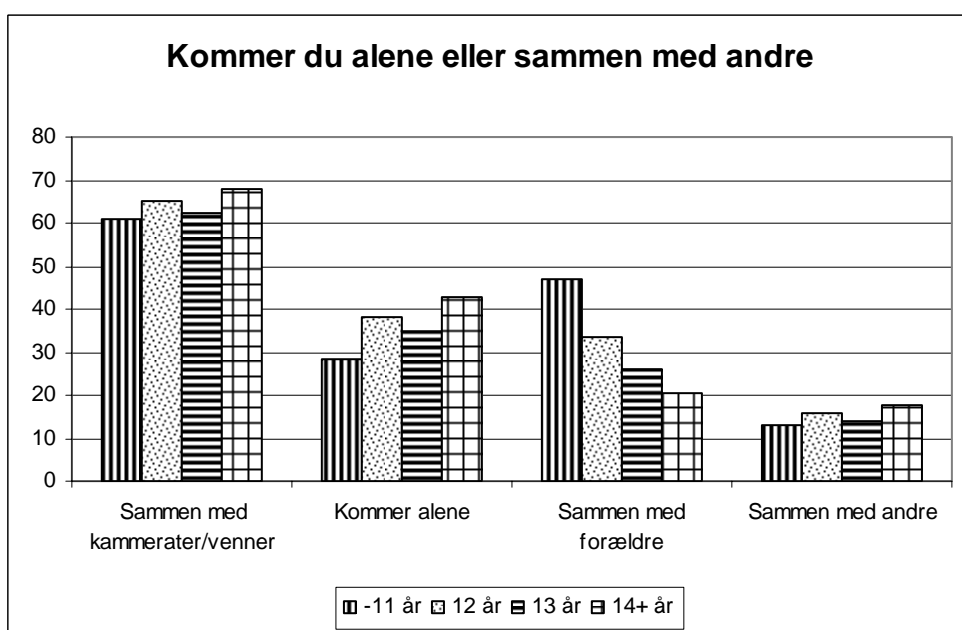
Drenge og piger

Forskellen mellem drenge og pigers besøgsmonster består i, at flere piger end drenge kommer sammen med kammerater og venner. Ser man på de andre forhold, er der ingen væsentlig forskel mellem kønnene.

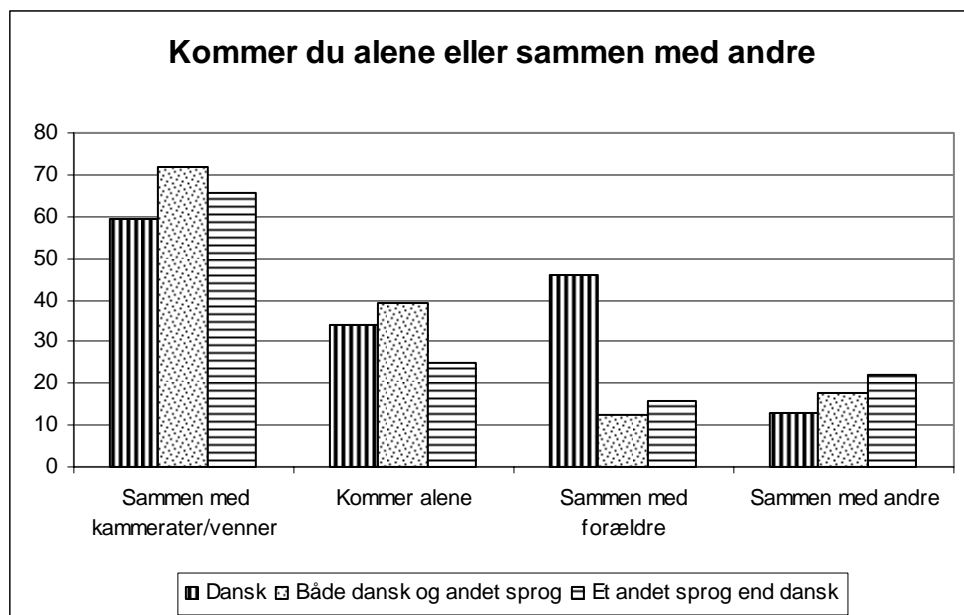
Alder

Ser vi nu på aldersgrupperne, viser det sig, at forskellen ligger på et andet område, nemlig – og nok ikke overraskende – at flere af yngre kommer sammen med deres forældre. Samtidig kommer lidt flere af de ældre end de alleryngste alene.

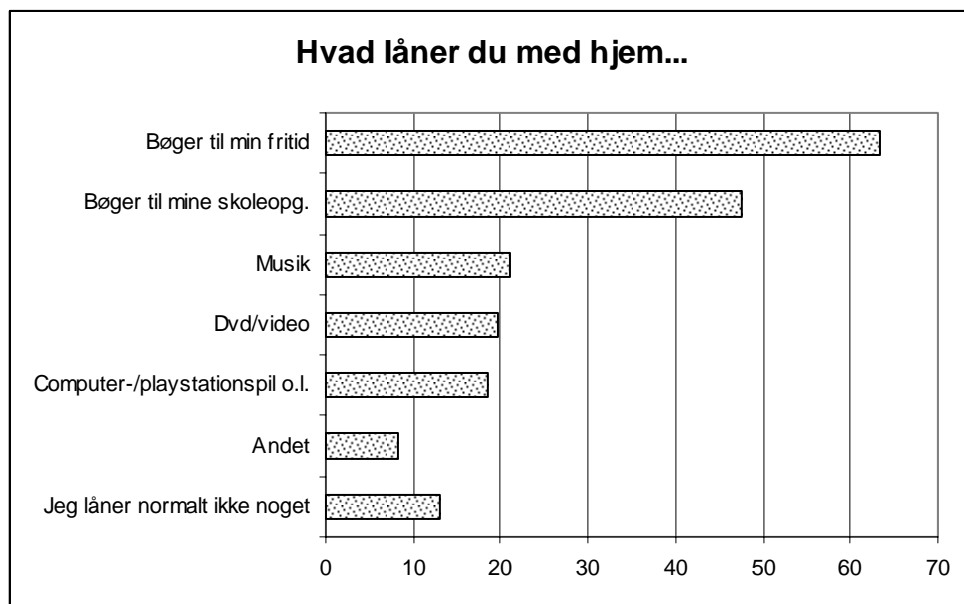
Familiesprog

Næste diagram viser forskellen mellem børnene alt efter hvilket sprog, der normalt tales i familien. Der er en forskel, som er særlig markant, nemlig at langt flere børn, der taler danske i hjemmet kommer på biblioteket sammen med deres forældre, sammenlignet med børn, der taler et andet sprog i hjemmet. Herudover er forskellene mindre og ikke systematiske.

Hvad låner børnene?

Bøger til fritiden ligger højest på hitlisten, når man ser, hvad børnene låner med hjem. Derefter kommer bøger til skolebrug, mens musik, DVD/Video og computerspil/playstationspil ol. lånes af noget færre. Knap hver tiende svarer ”andet”, det dækker hovedsagligt over tegneserier. Godt hver tiende angiver, at de slet ikke låner noget på biblioteket.

Dette spørgsmål er det også muligt til en vis grad at sammenligne med den landsdækkende undersøgelse⁴. Her er dog nogle problemer, idet vi har skelnet mellem bøger til fritid og bøger til skoleopgaver, mens landsundersøgelsen kun opererer med bøger som sådan. Desuden har vi ikke adgang til de præcise tal fra landsundersøgelsen, så sammenligningen må tages med nogen forbehold.

Med de forbehold ser det dog ud til, at københavnske børn er flittigere lånere af bøger (fritid og skole samlet set) end landsgennemsnittet. Ser vi derimod på de øvrige materialer, er der ikke nogen væsentlig forskel mellem de københavnske og de øvrige børn.

Hvad låner børnene med hjem*

Procent	Landet**	København
Bøger	73	82
Musik	23	21
DVD/Video	21	20
Computerspil	21	19

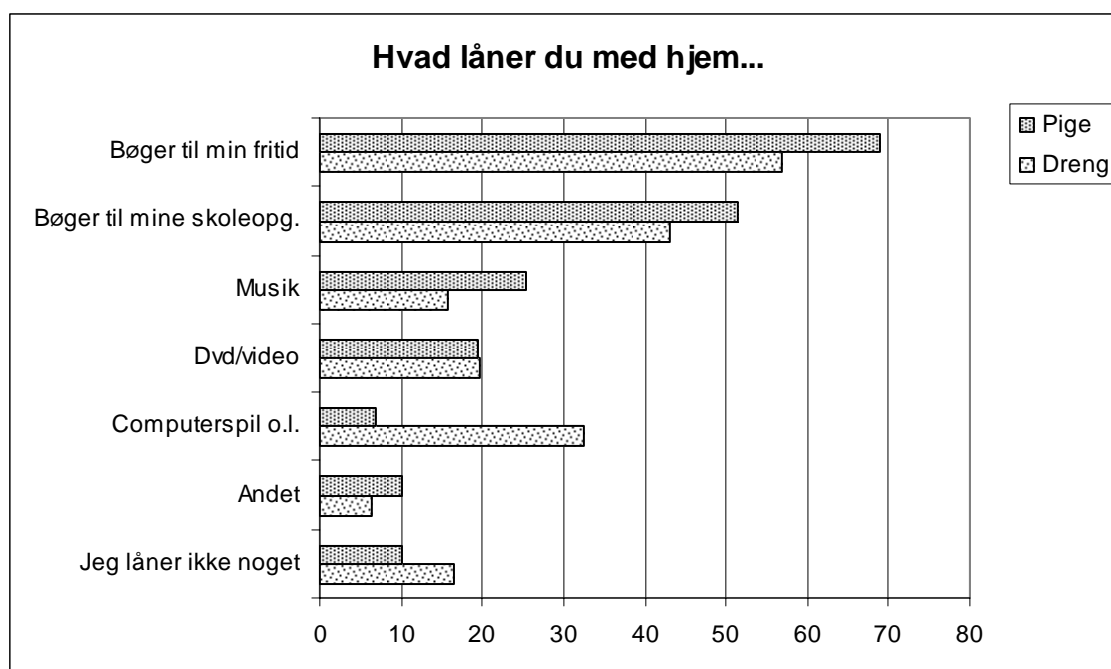
* Generelt forbehold, da svarkategorier ikke er enslydende

** Anslåede tal – lagt sammen fra to aldersgrupper

⁴ Trine Bille m.fl.: *Danskernes kultur- og fritidsvaner 2004 – med udviklingslinier tilbage til 1964*. AKF-forlaget april 2005. Side 184-185

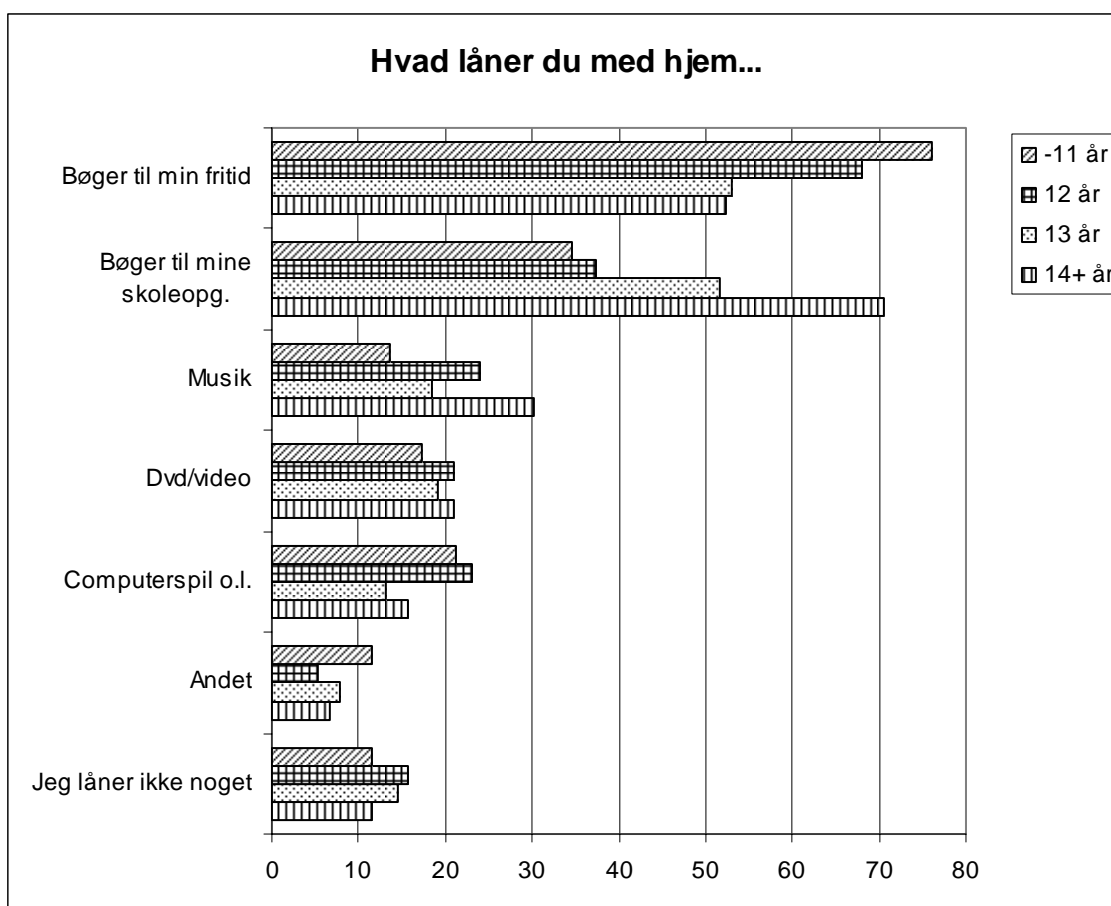
Køn

Der er visse kønsforskelle i lånemønstret. Pigerne låner først og fremmest bøger – både til fritid og skolebrug, men flere piger end drenge låner også musik. Nogenlunde lige stor andel piger og drenge låner dvd/videoer. Til gengæld låner mange flere drenge end piger computer- og playstationspil ol – hvilket nok ikke overrasker så mange. Og i det hele taget er det sådan, at lidt flere piger end drenge låner noget med hjem, når de er på biblioteket.

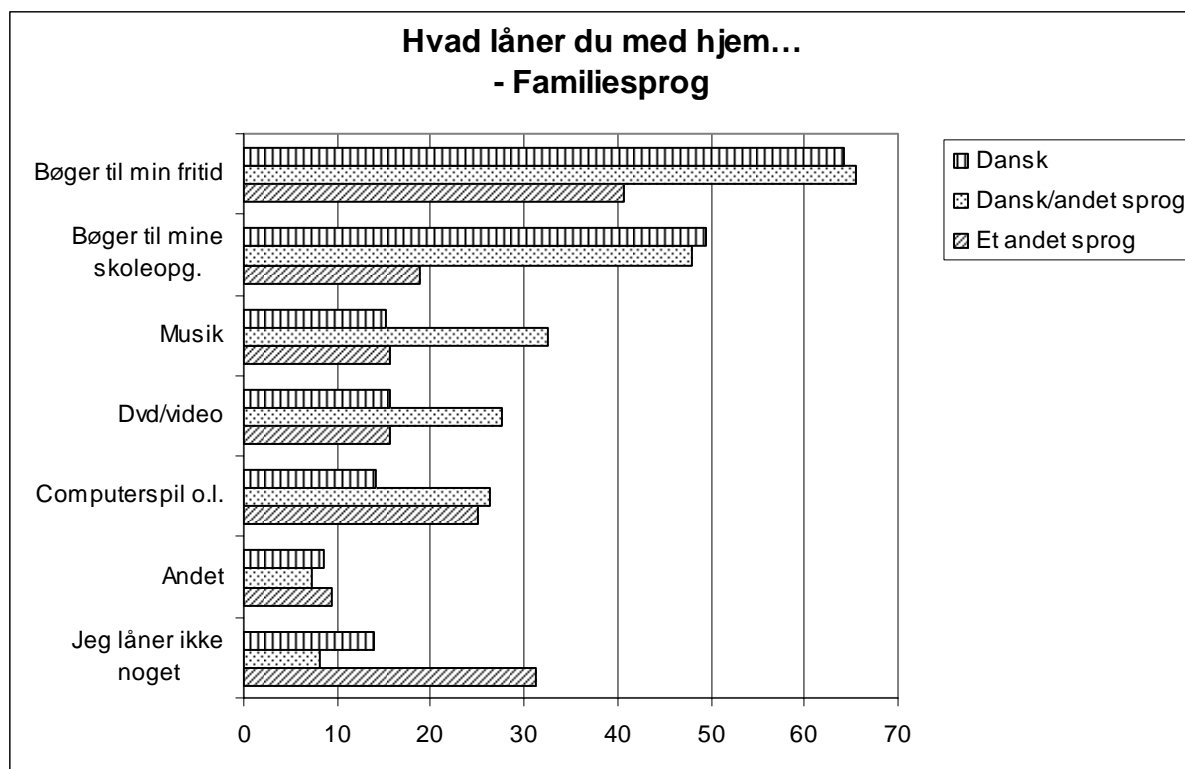
Alder

Det bliver tilsyneladende mindre almindeligt med alderen, at børnene låner bøger til deres fritid. Til gengæld bliver der flere med alderen, der låner bøger til skoleopgaver. Musik er der flest blandt de lidt ældre, der låner. Ser vi på lån af DVD og video er der ikke nogen stor forskel, bortset fra, at lidt færre blandt de yngre låner det. Computerspil, playstationspil ol. er der flere blandt de yngre end blandt de ældre, der låner.

Familiesprog

Der er markante forskelle i lånemønstret, når man ser på børnenes familiesprog. Børn med dansk familiesprog eller dansk og andet familiesprog ligner hinanden i forhold til, om de låner bøger. Derimod er der langt færre børn med andet familiesprog, som låner bøger med hjem. Musik og DVD/Video er åbenbart hovedsagligt et hit blandt børn med dansk og andet familiesprog. Computerspil er der mange der låner blandt børn med dansk og andet familiesprog samt andet familiesprog. Ser vi på de børn, der slet ikke låner noget på biblioteket, er der relativt mange blandt børn med andet familiesprog.

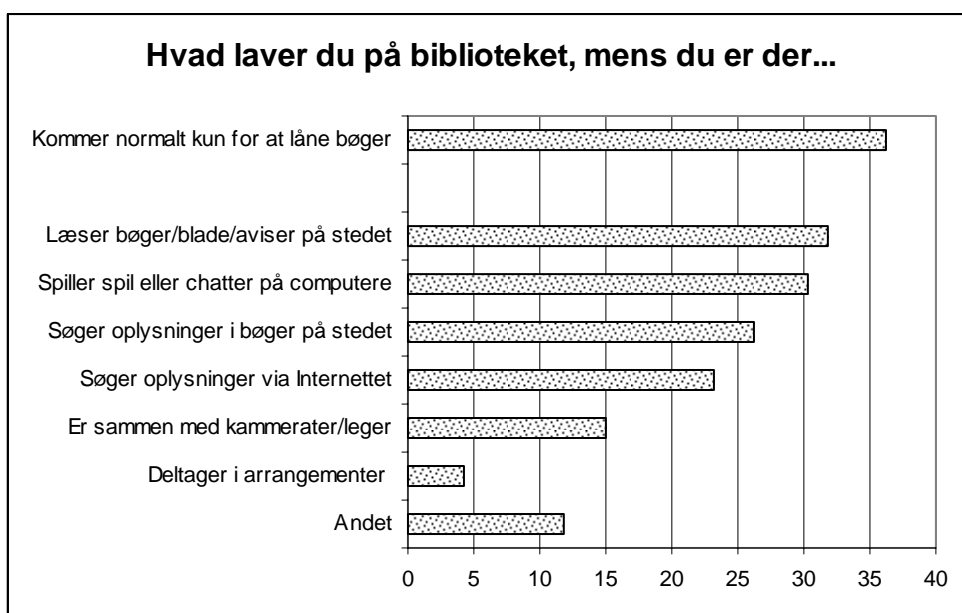

Andre aktiviteter på biblioteket

Udover at låne bøger tilbyder bibliotekerne mange andre aktiviteter. Derfor spurgte vi børnene, hvad de fortager sig, når de er der, udover at låne bøger.

Svarene viser dog, at en del faktisk kun kommer for at låne bøger. Blandt de resterende, er der en del, der læser bøger, blade og aviser på stedet. Næsten lige så mange spiller spil eller chatter på bibliotekets computere. Færre, men stadig en god del, søger oplysninger i bøger, og lidt færre gør det via Internettet. En mindre gruppe er sammen med kammerater eller leger. Kun en ganske lille gruppe kommer for at deltage i arrangementer.

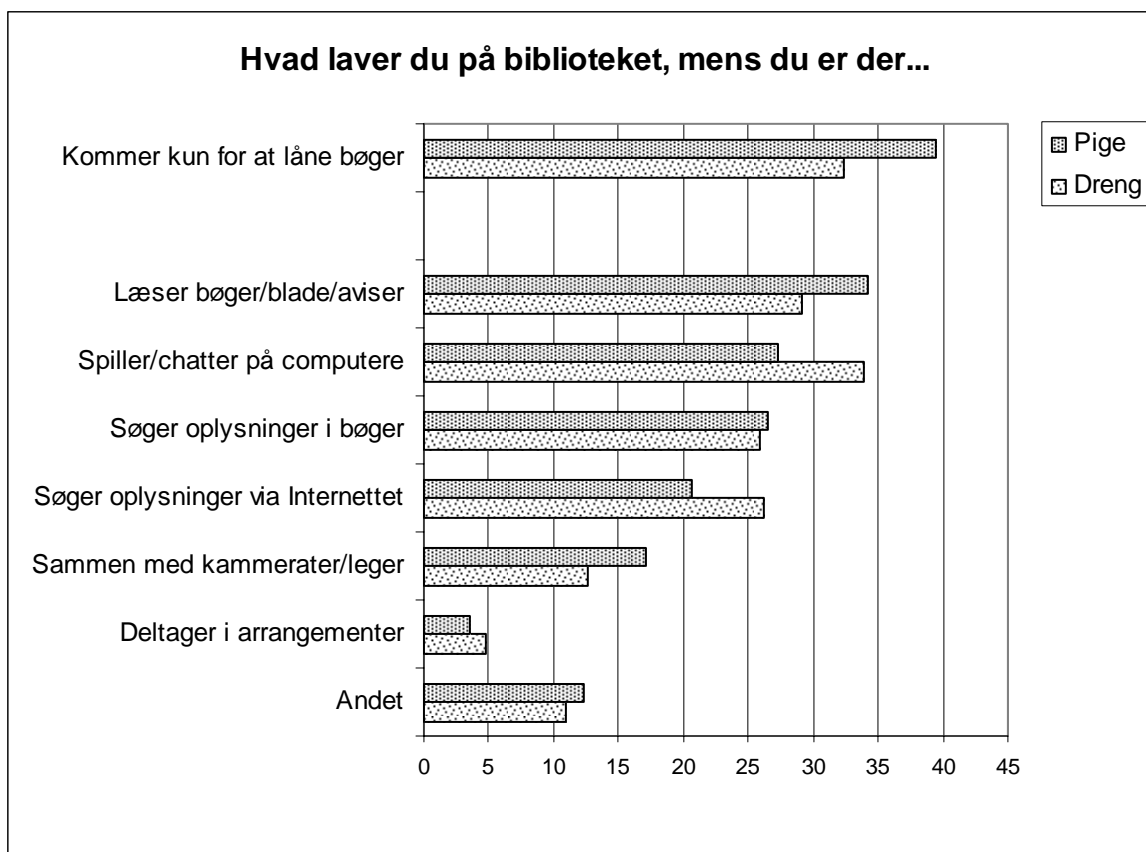
Godt hver tiende har svaret ”andet”, det dækker i mange tilfælde over forskellige variationer af de aktiviteter, der er nævnt i skemaet, fx ”kigger i bøger”, ”hygger”, ”kun for at låne” men også andre aktiviteter, fx: ”bestiller bøger” og ”kommer sammen med min mor”.

I den landsdækkende undersøgelse forekommer et tilsvarende spørgsmål, men her har svarkategorierne været så forskellige fra vores, at det næppe giver mening at sammenligne dem.

Køn

Lidt flere piger end drenge kommer udelukkende på biblioteket for at låne bøger. Man kan i forlængelse heraf sige, at flere piger end drenge kommer med henblik på aktivitet, der er rettet mod bøger – dvs. for at læse bøger mv. på stedet. Omvendt er der flere drenge end piger, der kommer for at benytte bibliotekets computere til forskellige formål.

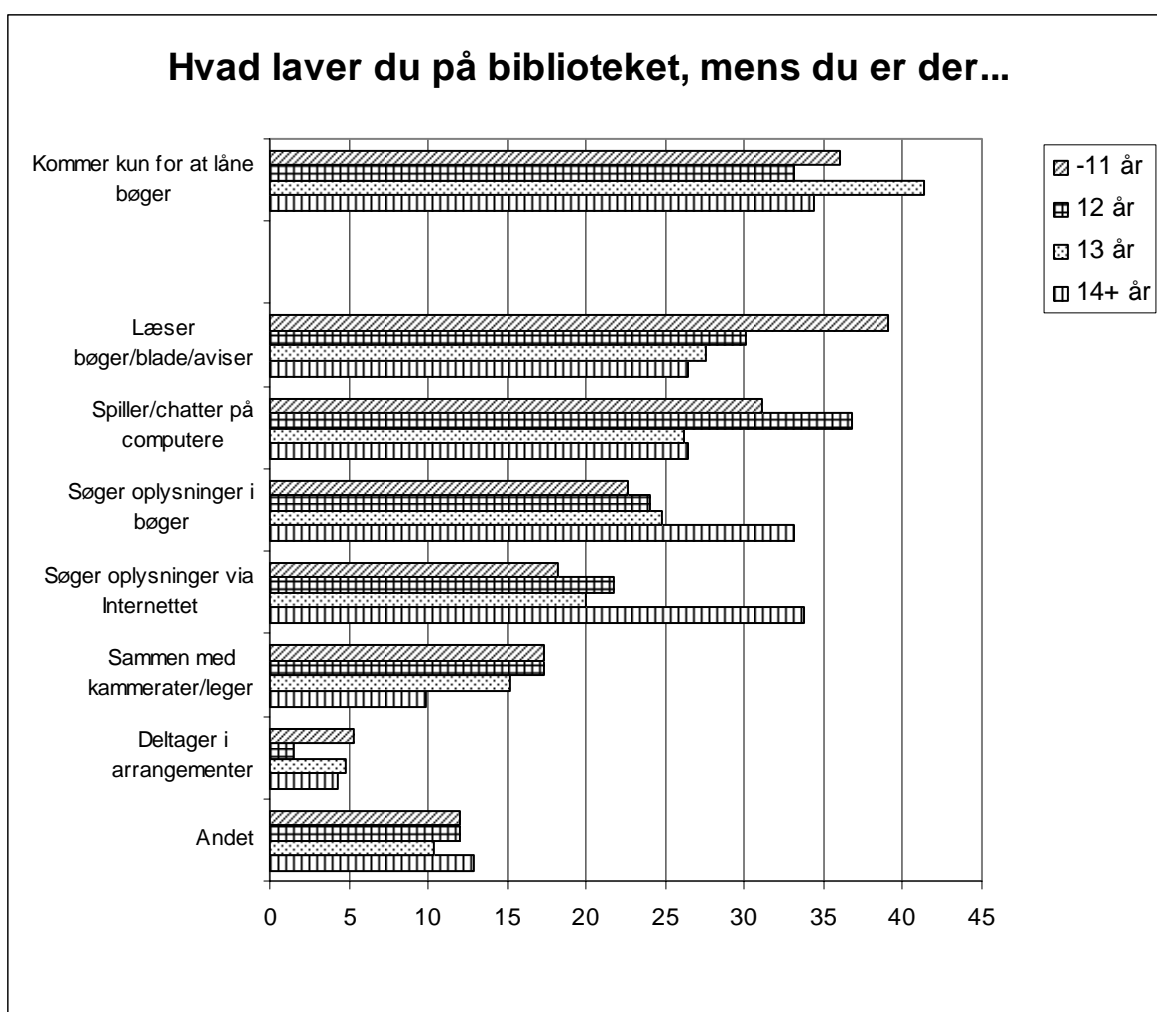

Alder

Ser vi på alderen er der også nogle forskelle, der er værd at bemærke.

For det første lader det til, at lidt flere blandt de 13-årige end blandt de øvrige kun kommer for at låne bøger, men der er ikke tale om store forskelle.

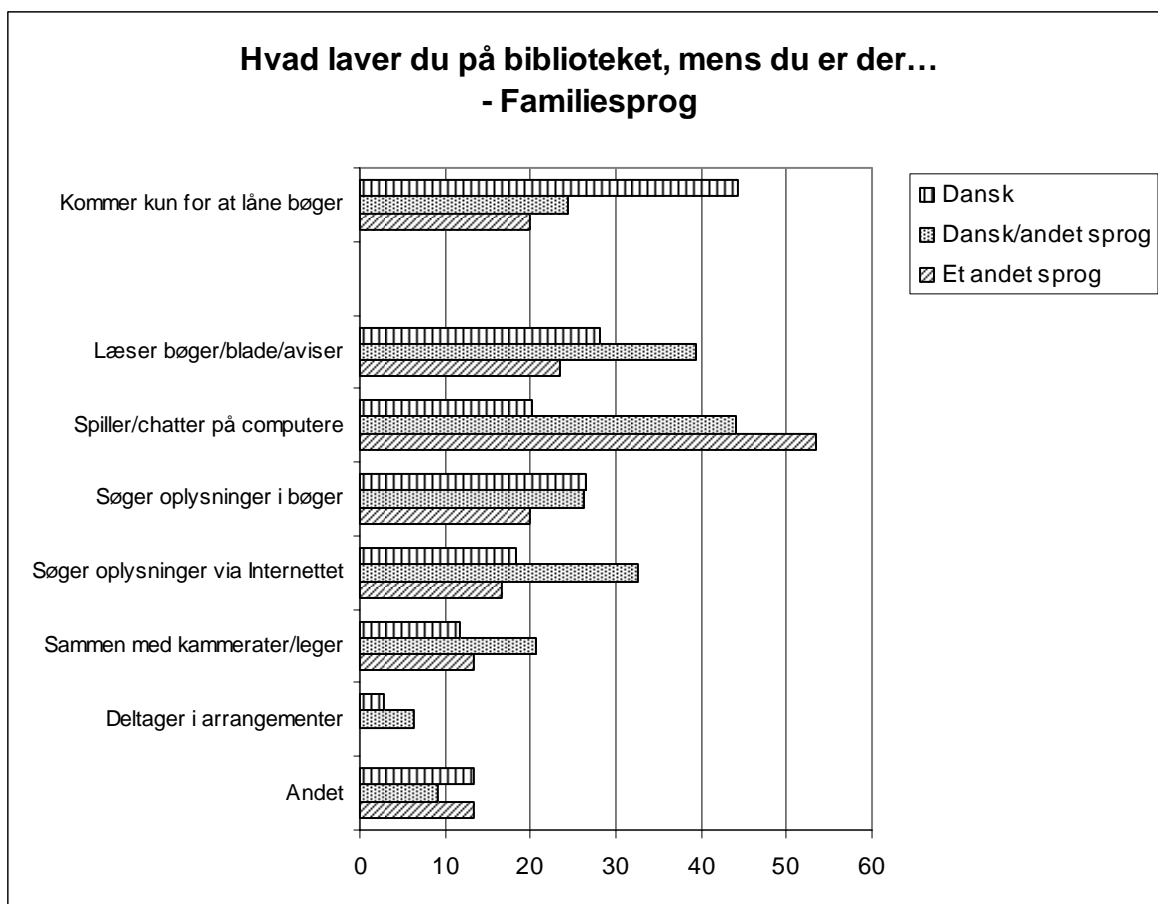
Ser man på de øvrige aktiviteter, lader det til, at brugen af biblioteket bliver mere skolerettet med alderen – på samme måde som de ældre låner bøger til skolebrug. Det vil sige, at der er flere blandt de ældre, der ”søger oplysninger” både i bøger og på Internettet. Omvendt er der flere blandt de yngre, der fortager sig mindre skolerettede ting, dvs. læser bøger, blade eller aviser på stedet samt spiller eller chatter på bibliotekets computere. Samvær med kammerater på biblioteket lader ligeledes til at spille en rolle for færre med alderen.

Familiesprog

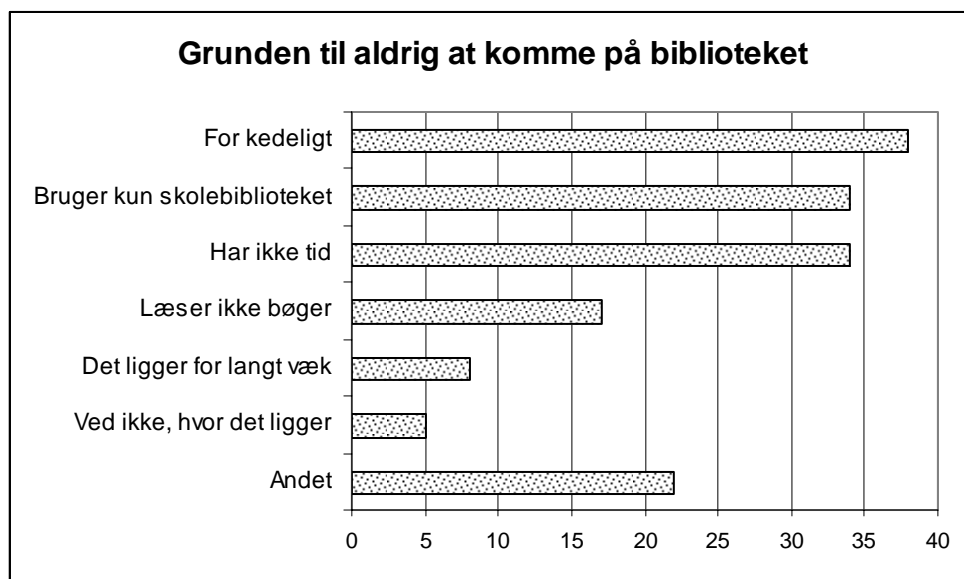
Der er betydelig forskel på, hvad børnene fortager sig på biblioteket alt efter, hvilket sprog, de taler i hjemmet. Langt flere børn med dansk familiesprog kommer kun på biblioteket for at låne bøger sammenlignet med børn, fra hjem, hvor man også taler andre sprog.

Med andre ord, er der mange børn fra hjem med et andet sprog, der har en bredere brug af biblioteket end børn fra dansksprogede hjem. Især synes computerne at være populære blandt børn fra hjem med andre sprog. Og ser vi særskilt på børn med dansk/andet familiesprog er der her flere, der læser bøger, blade og aviser på stedet, søger oplysninger over Internettet samt kommer for at være sammen med kammerater. Blandt børn, med andet familiesprog, finder vi imidlertid lidt færre end de øvrige grupper, der kommer for at læse bøger, blade og aviser samt søge oplysninger i bøger og på Internettet.

Hvorfor ikke på biblioteket?

For at få et billede af, hvorfor nogle børn aldrig kommer på biblioteket, bad vi dem angive grunden. Største del kommer ikke, fordi de synes det er for kedeligt, lidt færre angiver, at de bruger skolebiblioteket og en tilsvarende andel svarer, at de ikke har tid. Noget færre svarer, at de ikke læser bøger, og færre endnu, at biblioteket ligger for langt væk. Kun en lille del svarer, at de ikke ved, hvor biblioteket ligger. Nogle har angivet andre grunde, det drejer sig om mange forskellige, fx: ”har ikke lånerkort”, ”gider ikke” eller ”har bøger hjemme”.

Der er visse forskelle mellem drenge og piger. Flere drenge end piger svarer således, at det er fordi, de ikke har tid og/eller fordi det er for kedeligt. Til gengæld er der flere piger end drenge, der har angivet andre grunde.

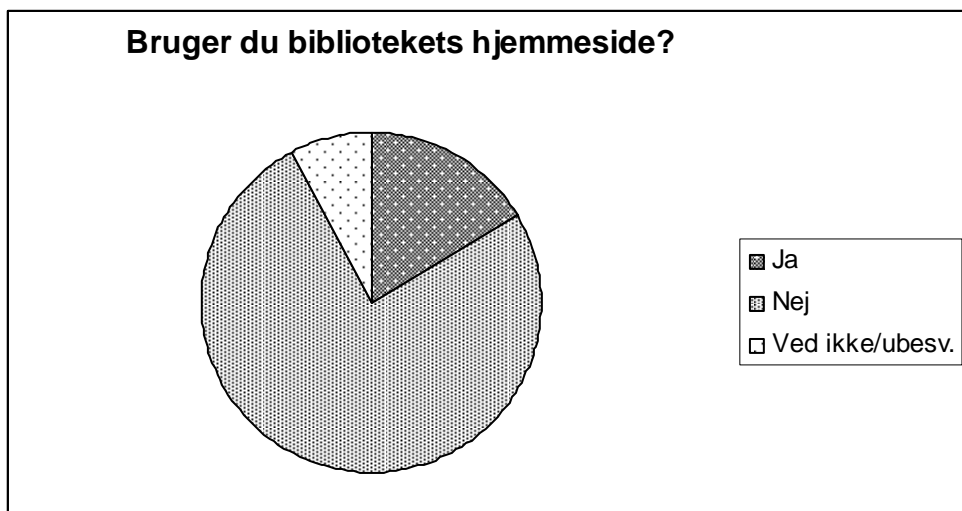
Ser vi på alder, er der flere af de ældre, der ikke læser bøger og/eller synes det er for kedeligt. Blandt de yngre finder vi til gengæld lidt flere, der ikke bruger biblioteket, fordi det er for langt væk.

Ud fra familiesprog er der også nogle forskelle. Flere af børnene, der har dansk/andet familiesprog, siger, at de ikke læser bøger og/eller at de kun bruger skolebiblioteket. Færre med dansk familiesprog angiver, at de ikke har tid. Færre med både dansk og andet familiesprog siger det er fordi, det er kedeligt.

4. Brug af hjemmesiden

Der er ikke mange børn, som bruger bibliotekets hjemmeside. Kun 16% har svaret, at de gør det.

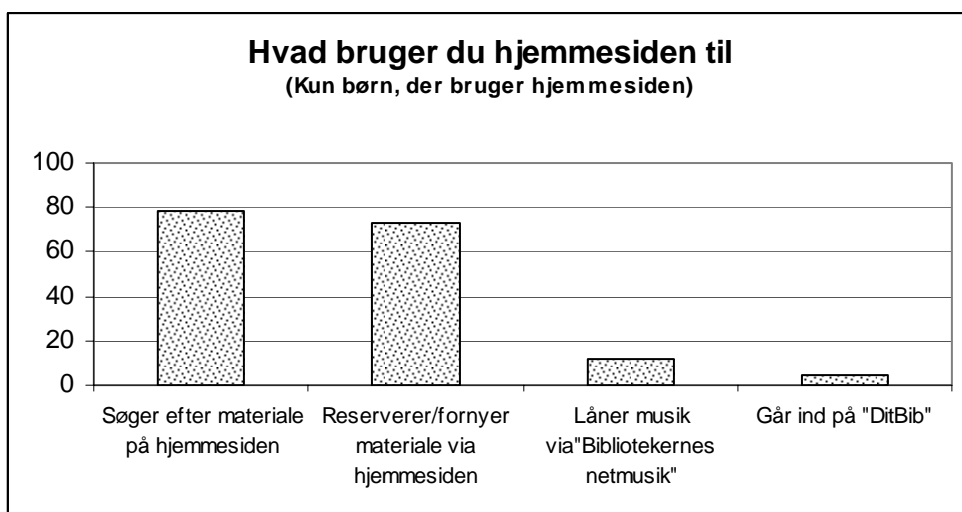
Det må dog nævnes, at der kan være en fejlkilde i spørgsmålet, idet nogle børn givetvis bruger bibliotekets hjemmeside på biblioteket uden at være klare over, at det er den, de faktisk er inde på. Man må derfor formode, at anvendelsen er noget undervurderet (det kan dog tilføjes, at det er de færreste børn i de kvalitative interview, hvor der er spurgt grundigere ind til spørgsmålet, som siger, der bruger hjemmesiden – hverken hjemmefra eller på biblioteket).

Der er ingen forskel mellem drenge og piger. Derimod er der en aldersforskel, idet de 14-årige er dem, der bruger hjemmesiden mest. Familiesprog spiller ingen rolle i forhold til dette spørgsmål.

Hvad bruges hjemmesiden til

De børn, der bruger hjemmesiden, anvender den først og fremmest til at søge efter bøger, cd'ere eller andet materiale samt til at reservere eller forny. Kun få låner musik via "Bibliotekernes netmusik" og endnu færre går ind på "DitBib", der er Københavns Kommunes bibliotekers egen hjemmeside for børn.

5. Vurdering af bibliotekerne

Hvad synes børnene om bibliotekerne? Vi bad dem, der kommer på biblioteket, vurdere bibliotekerne på en række områder, herunder personalet, indretningen af biblioteket og IT-forhold. I dette kapitel ser vi nærmere på børnenes svar.

Generelt set er børnene meget positive i deres vurdering af bibliotekerne. Langt de fleste børn synes således, at biblioteket er et rart sted at være. Det understreges af, at de fleste børn synes personalet er flinke, og at de kan få hjælp, når de beder om det. Lidt mindre positivt er det dog, at en del børn synes, at der er for mange ting, der er forbudt på biblioteket.

Ser vi på indretningen af biblioteket, synes de fleste børn, at det er indrettet, så der er god plads til børn og unge. De fleste synes også, at det er nemt at finde de bøger og andet, som de skal bruge.

De mindst positive meldinger kommer på spørgsmålene om IT. Der er således en del børn, der ikke synes, at der er computere nok på biblioteket. Ser man på personalets kendskab til computere, er de fleste tilfredse, men en stor del har dog ikke svaret på dette spørgsmål.

Endelig spurgte vi børnene, om de synes der bliver lagt for stor vægt på bøger på biblioteket. Her er de delt, en del synes det, mens en nogenlunde lige så stor del ikke synes det. Mange har også undladt at svare på dette spørgsmål.

Hvad synes du om biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke + ubesv.	I alt
Biblioteket er et rart sted at være	32	46	6	3	13	100
Personalet er flinke	30	47	6	2	15	100
Jeg kan få hjælp, når jeg beder om det	32	48	5	1	15	100
Der er for mange ting, der er forbudt på biblioteket	14	16	23	13	34	100
Biblioteket er indrettet, så der er god plads til børn og unge	30	47	7	3	13	100
Det er nemt at finde de bøger og andre ting, jeg skal bruge	17	47	20	4	12	100
Der er computere nok på biblioteket	13	24	28	17	18	100
Personalet ved nok om computere og Internettet	18	33	11	4	34	100
Der bliver lagt for stor vægt på bøger på biblioteket	10	22	24	11	34	100

Generelt er der relativt mange, der har svaret ”ved ikke” på spørgsmålene. Man kan måske tolke det sådan, at børnene kun har vurderet de forhold, de ved noget om, mens de har svaret ”ved ikke” på de spørgsmål, hvor de ikke har nogen erfaring eller personlig oplevelse.

Køn

Pigernes og drengens vurderinger af biblioteket ligger i de fleste tilfælde tæt på hinanden. Dog med enkelte mindre undtagelser.

Lidt flere piger end drenge udtrykker, at de synes biblioteket er et rart sted at være. I vurderingen af personalet er der kun mindre forskelle, dog sådan at lidt flere piger end drenge udtrykker tilfredshed. Ser vi på forbud, synes flere drenge end piger, at der er for mange af dem på biblioteket.

Vurderingen af indretningen er der ingen forskel på mellem piger og drenge.

Ser vi på IT, er drengene mindre positive i deres vurderinger end pigerne. Flere drenge end piger er uenige i, at der er computere nok og flere drenge synes personalet ved for lidt om IT.

Der er flere drenge, der synes bøger fylder for meget på biblioteket.

Svarene kan ses i et bilag.

Alder

Noget kunne tyde på, at bibliotekerne er mere rettet mod de lidt yngre børn end mod de lidt ældre. I hvert fald udtrykker de 11-årige generelt lidt større tilfredshed end de 14-årige. Der er ikke tale om store forskelle, men de er gennemgående for de fleste spørgsmål.

For eksempel er 85% af de 11-årige enige/helt enige i at biblioteket er et rart sted at være, mens det kun gælder 71% af de 14-årige. Lidt færre af de ældre end af de yngre synes også, at personalet er flinke. På samme måde mener flere af de ældre, at der er for mange ting, der er forbudt. Og færre af de ældre mener, at biblioteket er indrettet, så der er god plads til børn og unge.

Også på spørgsmålene om IT er de lidt ældre mere kritiske. Færre af de ældre mener, der er computere nok og færre mener, at bibliotekarne ved nok om computere og Internettet.

Der er som nævnt ikke tale om store forskelle, men de går altså igen for de fleste spørgsmål.

Svarene kan ses i et bilag.

Familiesprog

Ser vi nu på vurderingen af biblioteket ud fra, hvilket sprog, børnene taler i familien, lader det til, at særligt mange børn fra familier med dansk/andet sprog er glade for biblioteket.

At biblioteket er et rart sted, synes de fleste. Blandt børn med dansk/andet familiesprog er der dog lidt flere, der har svaret, at de synes det. Til gengæld er der færre, der har svaret ”ved ikke”. Andelen, der er uenig, er nogenlunde lige stor i de tre grupper.

Det er også blandt børn med dansk/andet familiesprog, vi finder flest, der synes personalet er flinke og som synes de kan få hjælp, når de beder om det. Igen er forskellen, at der er mange af de øvrige, der har svaret ”ved ikke”, måske fordi de ikke har erfaring med det.

Blandt børn med andet familiesprog finder vi klart størst andel, der synes der er for meget, der er forbudt på biblioteket, mens mange med dansk familiesprog har svaret ”ved ikke”.

På spørgsmålene om indretning adskiller de tre grupper sig ikke væsentligt.

Fra det foregående kapitel ved vi, at mange børn med andet familiesprog end dansk kommer på bibliotekerne for at bruge computerne. Men de udtrykker samtidig tilfredshed med både antallet af computere og den viden personalet har om computere og Internettet. Omvendt har mange med dansk familiesprog svaret ”ved ikke”.

Hvad synes du om biblioteket

	Enig*	Uenig*	Ved ikke mv.	I alt
Biblioteket er et rart sted at være				
Dansk	74	9	16	100
Både dansk og andet sprog	84	7	9	100
Et andet sprog end dansk	73	10	17	100
Personalet er flinke				
Dansk	76	7	17	100
Både dansk og andet sprog	79	9	12	100
Et andet sprog end dansk	70	7	23	100
Jeg kan få hjælp, når jeg beder om det				
Dansk	78	6	16	100
Både dansk og andet sprog	84	6	11	100
Et andet sprog end dansk	63	3	33	100
Der er for mange ting, der er forbudt på biblioteket				
Dansk	24	36	39	100
Både dansk og andet sprog	37	37	26	100
Et andet sprog end dansk	47	30	23	100
Biblioteket er indrettet, så der er god plads til børn og unge				
Dansk	75	10	15	100
Både dansk og andet sprog	79	11	10	100
Et andet sprog end dansk	73	7	20	100
Det er nemt at finde de bøger og andre ting, jeg skal bruge				
Dansk	61	24	15	100
Både dansk og andet sprog	69	24	7	100
Et andet sprog end dansk	63	23	13	100
Der er computere nok på biblioteket				
Dansk	36	41	24	100
Både dansk og andet sprog	36	55	10	100
Et andet sprog end dansk	53	40	7	100
Personalet ved nok om computere og Internettet				
Dansk	44	16	40	100
Både dansk og andet sprog	64	13	23	100
Et andet sprog end dansk	53	17	30	100
Der bliver lagt for stor vægt på bøger på biblioteket				
Dansk	29	36	35	100
Både dansk og andet sprog	38	30	33	100
Et andet sprog end dansk	30	43	27	100

* Helt enig + enig slået sammen og helt uenig og uenig slået sammen.

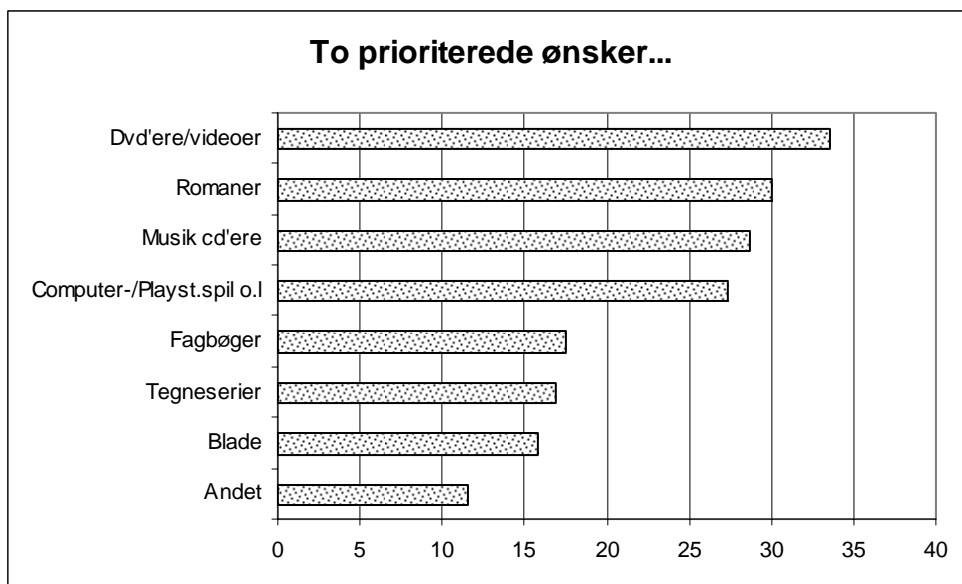
6. Ønsker til biblioteket

For at få et billede af, hvilke ønsker børnene har til biblioteket, stillede vi dem to spørgsmål. Et lukket, hvor vi bad dem prioritere deres ønsker ved at anføre, hvilke to ting, de godt ville have mere af på biblioteket. Vi stillede også et åbent spørgsmål, hvor de selv kunne formulere forslag til at gøre biblioteket bedre.

To prioriterede ting

Øverst på børnenes hitliste ligger dvd'er/videoer, derefter kommer romaner, musik-cd'ere og computer/playstationspil. Noget færre har nævnt fagbøger, tegneserier og blade.

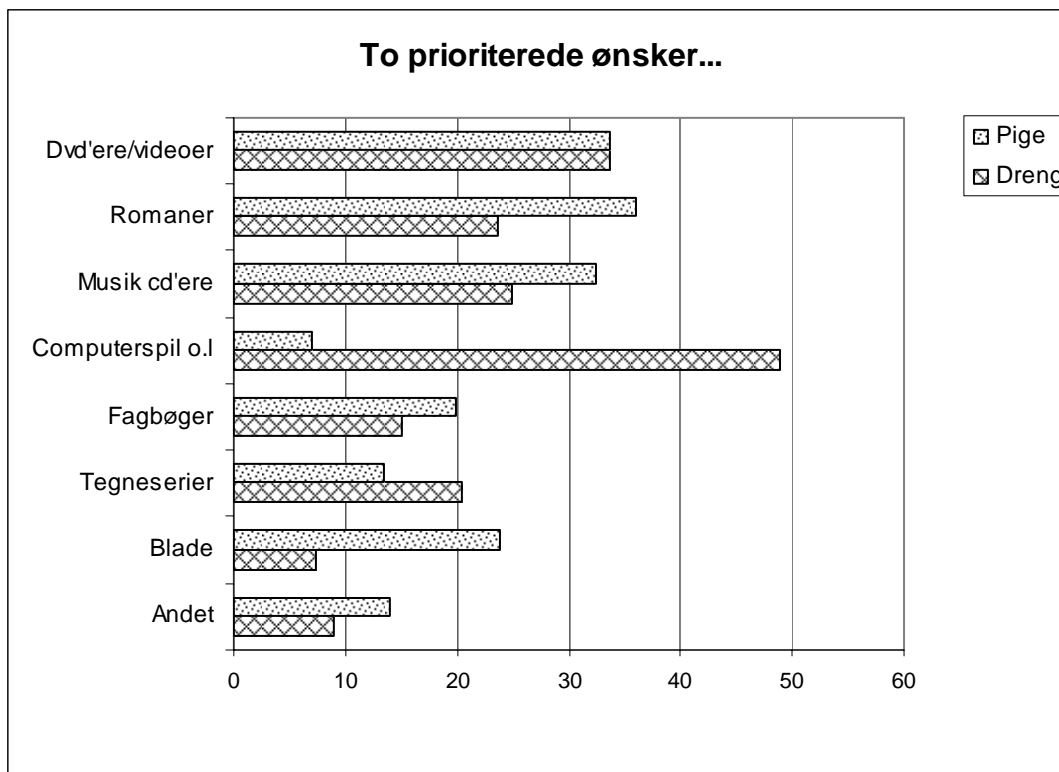
Endelig har nogle nævnt andre ønsker, det gælder typisk specifikke bøger – fx gysere, fantasy, ungdomsbøger, bøger på andre sprog. Herudover er der nogen, der nævner at de gerne vil have flere computere.

Køn

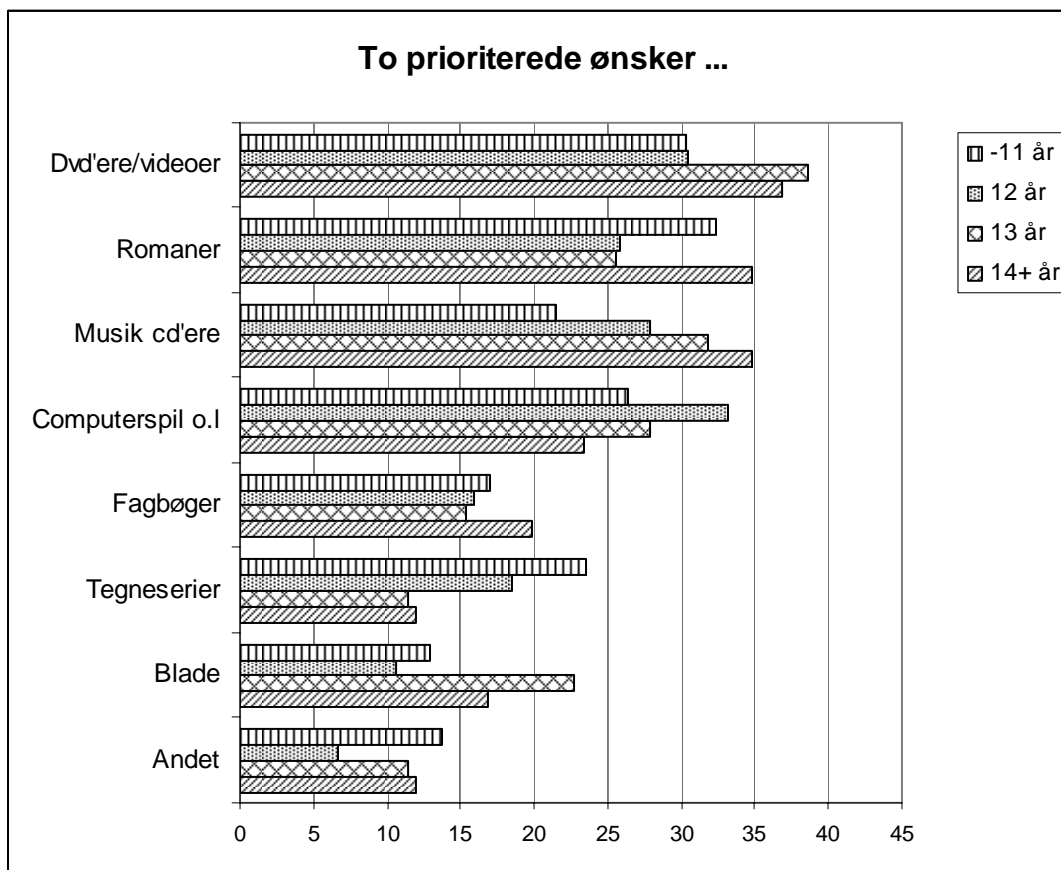
Mere interessant er det nok at se prioriteringerne opgjort for piger og drenge.

Ønsket om dvd'ere og videoer, er piger og drenge enige om. Pigerne er generelt mere interesserede i skriftligt materiale – i form af romaner, fagbøger og blade, men også musik-cd'ere. Drengenes suverænt største ønske går på flere computer-/playstationspil og lignende, som op mod halvdelen af drengene har nævnt. Også tegneserier er der flere drenge end piger, der ønsker sig.

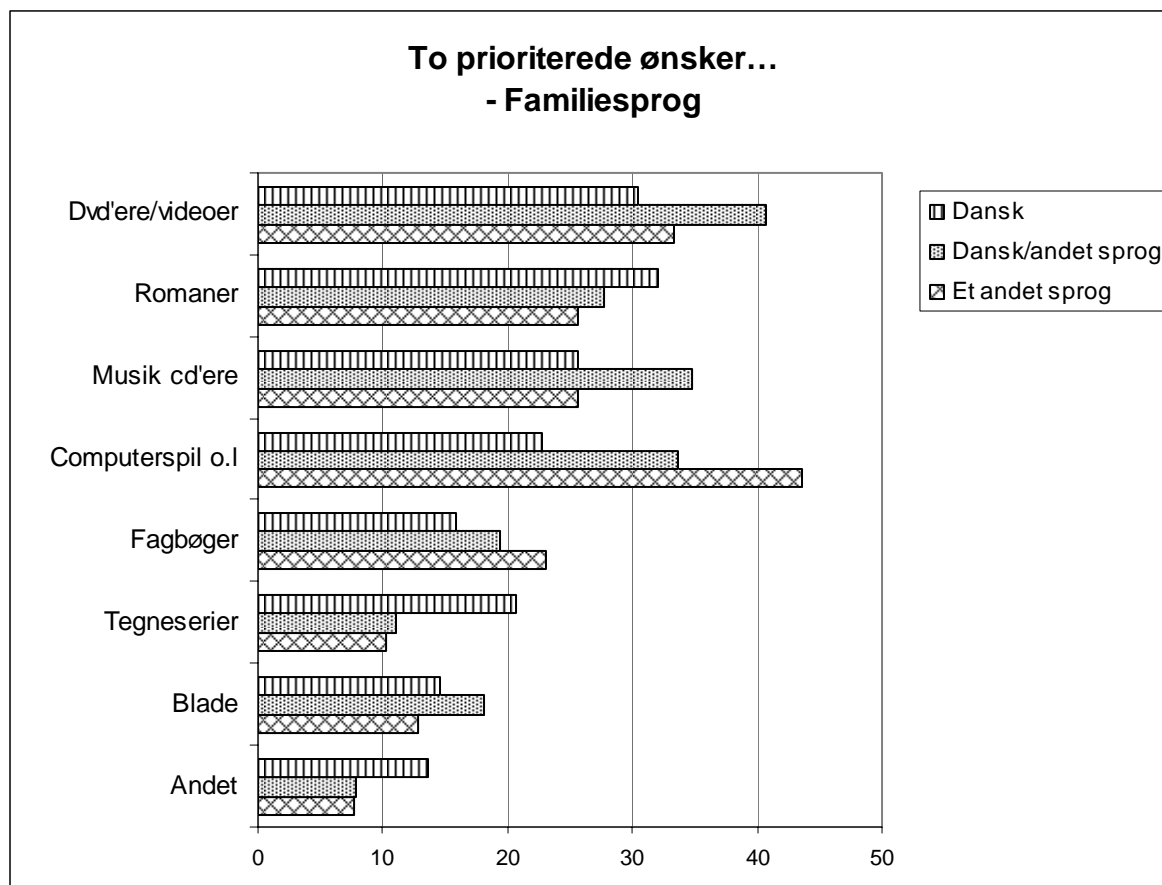
Alder

Alder spiller på nogle områder en rolle i fht. børnenes ønsker. Blandt de lidt ældre finder vi således flest, der ønsker dvd'ere/videoer og musik cd'ere. Blandt de yngre er det særligt tegneserier og blade, der efterspørges set i forhold til de øvrige grupper. I midtergruppen er der til gengæld mange, der ønsker computerspil.

Familiesprog

Ser vi nu på familiesprog, er det vanskeligt at se et entydigt mønster på alle områder. Det er dog meget tydeligt, at børn fra hjem med andet familiesprog ønsker computerspil, men også fagbøger. Børn med dansk familiesprog ønsker i højere grad tegneserier og mindre udpræget romaner end de øvrige. Flere børn med dansk/andet familiesprog end de øvrige ønsker dvd'ere/videoer, musik cd'ere samt blade.

Børnenes egne forslag

Børnene blev som nævnt bedt om at skrive deres egne forslag til, hvordan de synes, man kunne gøre biblioteket bedre. Det er der mange børn, der har gjort, nemlig 443 ud af de 783, der har deltaget – det svarer til 57%.

I de følgende har vi forsøgt at tematisere og gruppere forslagene og under hvert tema citeret nogle typiske af børnenes forslag:

Generelt

Mange børn giver udtryk for, at biblioteket er godt, som de kender det. De synes ikke, det er nødvendigt at lave noget om:

- *Det er rigtig godt i forvejen.*
- *Det er et godt sted.*
- *Det er fint, som det er.*

- *Jeg synes, at det ikke kan gøres bedre, det er godt nok.*

Omvendt er der børn, der ikke synes bibliotekerne er særligt spændende, ordet kedeligt går igen flere gange:

- *Der er altid gråt og kedeligt.*
- *Der er lidt for kedeligt, når du kommer ind, man tænker et rigtigt gammelt bibliotek, der skal være mere lyst og flere muligheder.*

Biblioteker for børn og unge

En del børn giver udtryk for, at bibliotekerne ikke altid er skabt til børn og unge. I nogle tilfælde er kritikken generel, mens andre børn har konkrete forslag til, hvordan det kunne gøres bedre:

- *De kan lave lidt flere ting for unge.*
- *Der skal ikke være så stille - lidt mere snak... selvfølgelig i et tilpasset niveau.*
- *Der skal være et rum til teenager, og et til børn.*
- *Et ungdomsrum.*

Indretning for børn og unge

Selve indretningen af bibliotekerne er der også mange børn og unge, der har forslag til. Det kan både været steder, hvor man kan arbejde med sine lektier, men mange nævner også ønsket om steder i biblioteket, hvor man kan hygge sig og være sammen med andre. I den forbindelse nævnes også ønsket om caféer og lignende.

- *Der skal være flere rum på biblioteket for mindre børn, det er svært at være stille.*
- *Arbejdsplads, hvor man kan lave lektier og snakke roligt.*
- *Hvis der var lidt mere hyggeligt med nogle rare stole man kan sidde og læse i.*
- *At der er et lille sted, hvor man kan sidde og læse bøger/ blade, eller sidde og snakke, stille og roligt.*
- *Der må gerne være et sted hvor også unge kan sidde, ligesom de små børn.*
- *Der kunne være flere sofaer til at sidde, og børn skal være interesserede.*
- *Baggrunds musik i børne-tingen.*
- *En cafe hvor man kan spise noget mad, hvis man er sulten, en lille biograf.*

Materialer

Mange børn nævner forskellige ønsker til bøger, tegneserier, computerspil og så videre som de ønsker, her er som eksempler kun et lille udvalg:

- *Ja, at købe mere ind, f.eks. hvis man er nr. 100 i en kø til en bog, så skal i købe mere ind, så det ikke tager lang tid.*
- *At der kommer nogle flere Manga tegneserier.*
- *Det hele er perfekt men lidt flere gyserbøger og spil.*
- *Bil bøger og motorcykel bøger.*
- *Der kunne være lidt mere om dyr, sidst jeg var der, havde de ikke om de hvide tigre.*

Computere

Det flest nok nævner er ønsket om, at der kommer flere computere på bibliotekerne. Mange udtrykker blot ønsket om flere computere, mens andre har ønsker og forslag til anderledes regler for brugen af computerne.

- *Der skulle nok være flere computere, når der kommer så mange børn, unge og voksne.*
- *At der kom nogle flere computere.*
- *Der skal være flere computere og man burde også kunne spille mere end en time.*
- *At man kan logge på msn på bibliotekets computere.*
- *Bedre og nyere spil.*

Opstilling af materialer i biblioteket

Tilsyneladende kan det være et problem for nogle børn at finde rundt på biblioteket. En del har i hvert fald nævnt, at de ikke er helt tilfredse med opstillingen af bøger og andre materialer:

- *"At de sørger for, at bøgerne står de rigtige steder".*
- *En nemmere måde at finde bøgerne på - fx. give bøgerne farver.*
- *Bøgerne skal stilles op efter titel, og ikke efter forfatterens efternavn.*

Hjemmeside

Hjemmesiden er der ikke mange, der nævner, men der er da enkelte forslag til forbedring:

- *Bedre hjemmeside, man har svært med at finde rundt i den.*
- *Bedre søgesystem.*
- *Reservering på nettet, fungerer ikke.*

Personalet

Der er heller ikke mange, der har kommentarer, som vedrører personalet. Kommentarerne handler dels om manglende personale og dels om, at personalet nogle gange ikke er så venlige, som børnene kunne ønske:

- *Der kunne godt være en bibliotekar ved disken, det er der ikke nogle gange.*
- *Jeg syntes også, at der skulle være noget personale i skoletiden, hvis man har brug for hjælp.*
- *Personalet skal være mere flinke, er alt for grove – og engang imellem gratis slik.*

Åbningstid

Åbningstiden er der kun meget få, der nævner:

- *De skal have åbent længere.*

Andet

Udover de nævnte temaer, er der enkelte andre kommentarer:

- *Der skal være flere sjove konkurrencer, og bedre gaver.*
- *Hvis man lavede det mere åbent, og børn selv hjælp til med biblioteket, så ville børnebiblioteket jo blive rigtig, for børn, og musik osv.*

7. Børne-brugerprofiler

I dette kapitel vender vi udsynet om. Det vil sige, at vi ser, hvordan forskellige besøgs- og låneprofiler ser ud i forhold til baggrundsspørgsmålene og til fritidsvanerne.

Vi har delt børnene op i 4 grupper efter den måde, de bruger – eller ikke bruger biblioteket. Man kunne have gjort dette mere detaljeret, men af hensyn til overskueligheden, har vi valgt det på denne måde.

I et bilag kan en baggrund for opdelingen ses.

Brugerprofilgruppe	Antal	Procent
Boglåner	553	72
Låner andet end bøger	55	7
Bruger/låner ikke	64	8
Kommer aldrig	100	13
I alt	772	100

"Boglånere" omfatter den allerstørste gruppe. Det er børn, der kommer på biblioteket og låner bøger, de kan herudover også låne andet materiale. Der er både tale om børn, der kommer ofte og sjældent.

"Lånere - andet end bøger" er børn, der kommer på bibliotekerne (ofte eller sjældent), men som kun låner andre materialer end bøger (fx musik, dvd'ere, computerspil). Det er en langt mindre gruppe, men dog stadig knap hver tiende.

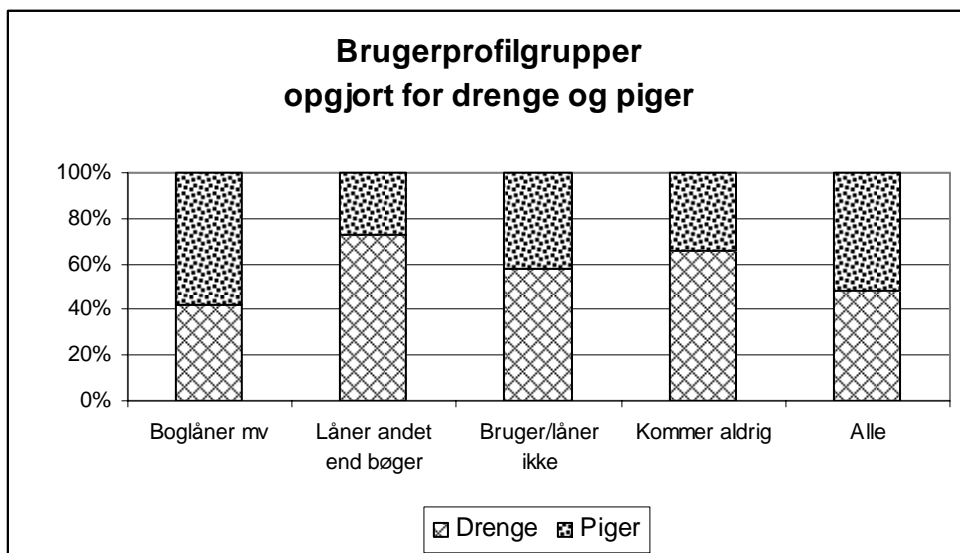
Bruger/låner ikke er børn, der kommer på biblioteket – ofte eller sjældent – men som ikke låner noget.

"Kommer aldrig" omfatter børn, der aldrig kommer på folkebiblioteket.

I det følgende ser vi, hvad der kendetegner de 4 grupper.

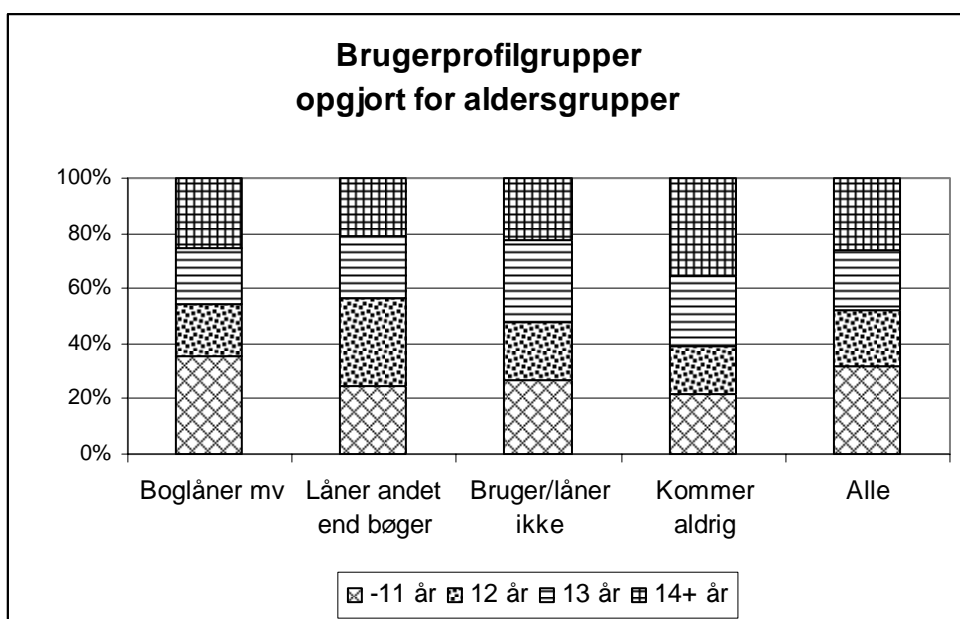
Drenge og piger

Tabellen viser, at blandt boglånerne finder vi lidt flere piger end drenge (sammenlignet med gennemsnittet af alle). I de øvrige grupper – dvs. de børn der låner andet materiale end bøger, besøgende, der slet ikke låner noget samt de ørn, der aldrig besøger biblioteket - finder vi omvendt flere drenge end piger.

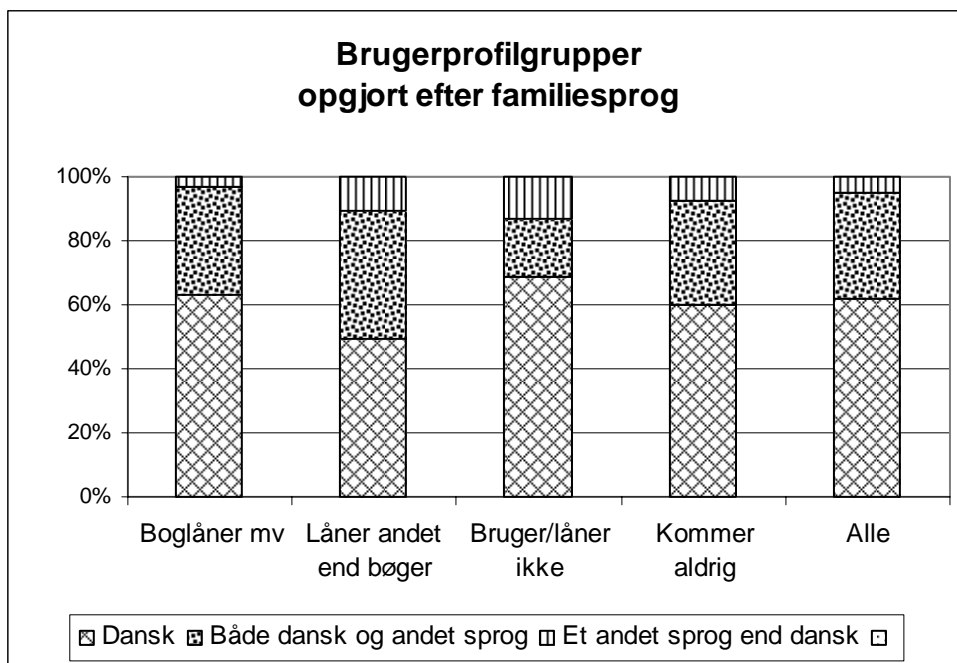
Aldersgrupper

Næste diagram viser brugerprofilgrupperne fordelt efter aldersgrupper. Ser vi først på "boglånerne", så er der ikke stor difference på den gruppe set i forhold til gennemsnittet. Blandt de børn, der låner andet end bøger, finder vi en overrepræsentation af de 12-årige og en underrepræsentation af de yngste. Blandt de børn, der kommer på biblioteket, men ikke låner noget, finder vi en relativ stor gruppe 13-årige, mens grupperne af de ældste og yngste er lidt mindre end gennemsnittet. Blandt dem, der slet ikke kommer, er der relativt mange af de ældre.

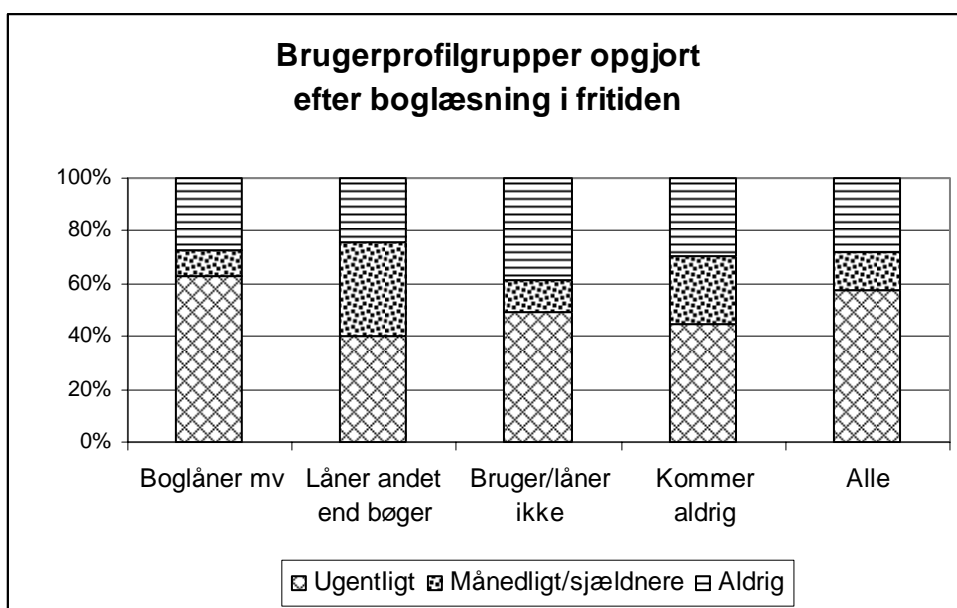
Familiesprog

Boglånernes profil svarer til gennemsnittet. Blandt de børn, der låner andet end bøger, finder vi færre med dansk familiesprog end gennemsnittet. Blandt de børn, der kommer på biblioteket uden at låne noget er der flere end gennemsnittet med dansk familiesprog og omvendt flere fra de andre to grupper. Blandt børn, der aldrig kommer, finder vi lidt mere end gennemsnittet med andet familiesprog.

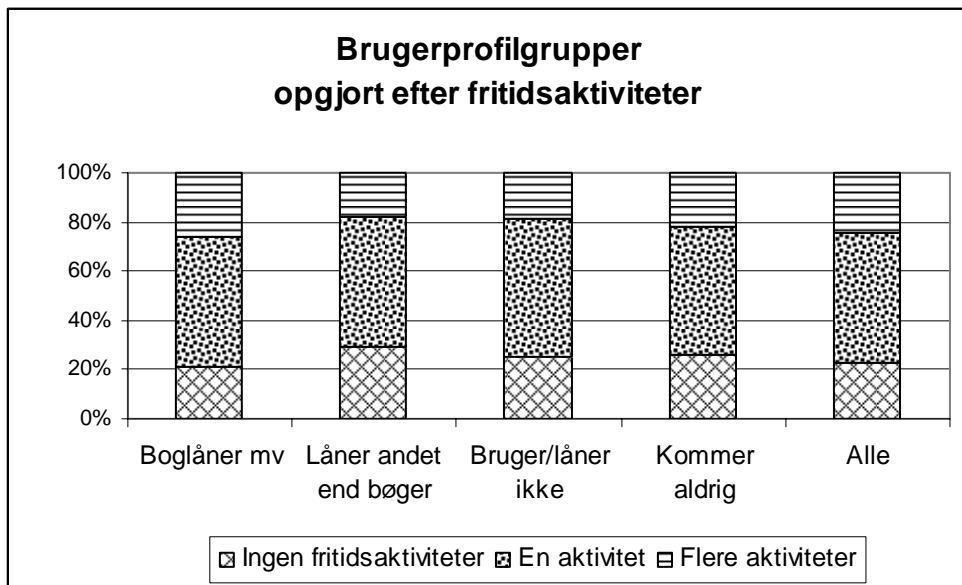
Boglæsning i fritiden

Blandt boglånerne finder vi – nok ikke overraskende – flere end gennemsnittet, der ugentligt læser i bøger i deres fritid. Til gengæld finder vi færre hyppige fritidslæsere i de øvrige grupper.

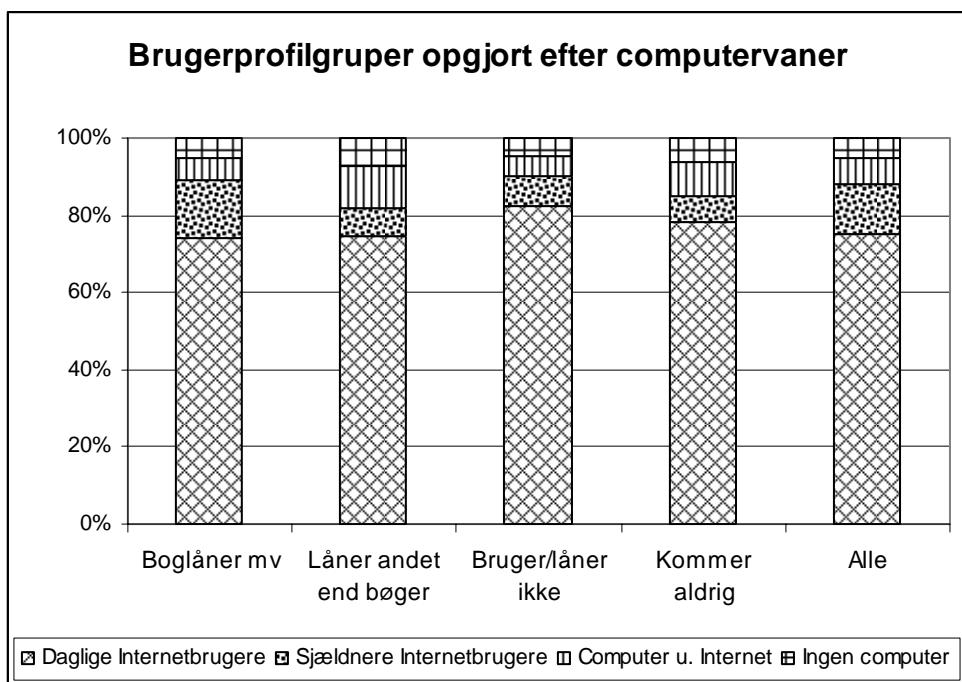
Fritidsaktiviteter

Boglånernes fordeling svarer nogenlunde til gennemsnittet, mens der er en overrepræsentation af børn, der ikke går til nogen aktiviteter blandt de børn, som låner andet end bøger på biblioteket. De to øvrige grupper svarer nogenlunde til gennemsnittet.

Computervaner

Boglånerne svarer nogenlunde til gennemsnittet. Blandt dem, der låner andet end bøger, når de kommer på biblioteket finder vi til gengæld flere end gennemsnittet, der har computer, men uden Internetadgang. Blandt brugere, der ikke låner noget, er der en overrepræsentation af børn, der er daglige Internetbrugere. Og til sidst finder vi en overrepræsentation af børn, der ikke har Internetadgang samt børn, der ingen computer har, som aldrig kommer på biblioteket.

Bilag 1: Fritidsvaner

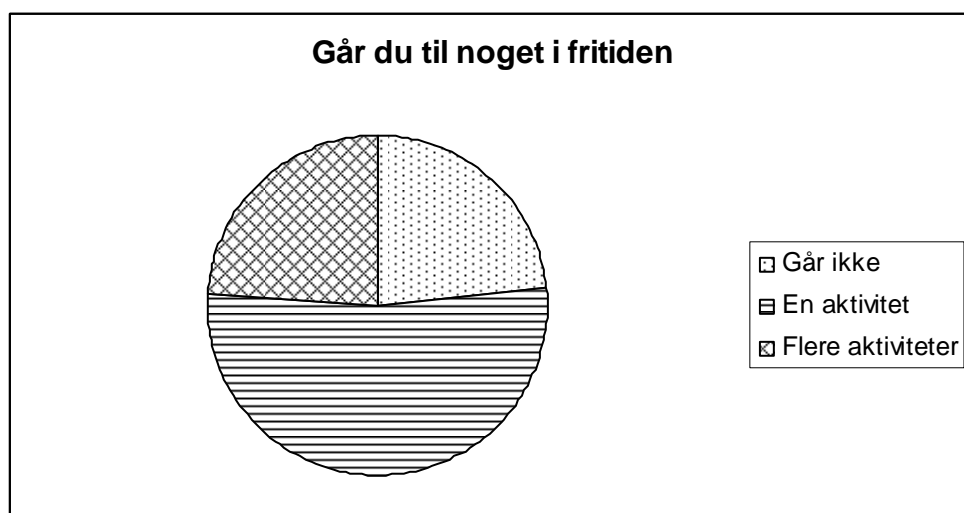
Læsevaner

Mange børn læser bøger i deres fritid, tabellen nedenfor viser således, at 39% læser flere gange om ugen, 14% læser lidt mindre, men stadig ugentligt. Disse to kategorier har vi samlet i de følgende analyser. 7% læser mindst én gang månedligt og 7% gør det sjældnere, dem har vi også samlet. 26%, altså en fjerdedel af børnene læser aldrig. De øvrige børn, holder vi ude af de følgende analyser.

Læser du selv bøger i din fritid?			
	Procent	Analysevariabel	Procent
Flere gange om ugen	39	} Ugentligt	53
Mindst én gang om ugen	14		
Mindst én gang om måneden	7	} Månedligt/sjældnere	14
Sjældnere	7		
Aldrig	26	} Aldrig	26
Det er meget forskelligt	4		
Ubesvaret	3		
Total	100		93

Fritidsvaner

Ser vi på fritidsvaner, kan børnene deles op i 3 grupper. En fjerdedel, der ikke går til nogen aktiviteter, halvdelen, der går til én aktivitet, mens den sidste fjerdedel går til 2 eller flere aktiviteter.

Vi spurgte børnene, hvilke aktiviteter, de går til. Sport er det mest normale, som over halvdelen går til. Herefter er der et langt spring ned til næste type aktivitet, der er klub, som 16% går i. 9% går til musik eller sang. Under 5% går til andre aktiviteter, som maling/tegning, spejder, filmklub/teater.

Computervaner

Vi spurgte dels børnene, om de bruger computer derhjemme og dels, hvor ofte de bruger den. På baggrund af disse spørgsmål, har vi dannet nedenstående tabel.

Ser man i den lodrette søjle yderst til højre, kan man se, at 87% har computer derhjemme og har adgang til Internettet. 7% har computer, men ikke adgang til nettet, mens 5% slet ikke har computer derhjemme.

I den vandrette række nederst, kan man se, at de fleste børn, nemlig 78% (47% + 31%) bruger computer dagligt. 11% bruger den ugentligt, mens 5% gør det månedligt eller sjældnere.

Computervaner									
		- Hvor ofte bruger du din computer? -							
	Procent af alle	Flere gange hver dag	Cirka én gang dagligt	Mindst én gang om ugen	Mindst én gang om måneden	Sjældnere	Ubesvaret	I alt	
Bruger du computer derhjemme?	Ja, har adgang til Internettet	44	29	10	1	2	1	87	
	Ja, har ikke adgang til Internettet	3	1	1	1	1	0	7	
	Nej	0	0	0	0	0	4	5	
	Ubesvaret	0	0	0	0	0	1	1	
	I alt	47	31	11	2	3	6	100	

På baggrund af disse oplysninger, har vi delt børnene op i 4 grupper, der anvendes i de følgende analyser.

Computervaner	Procent
Daglige Internetbrugere	73
Sjældnere Internetbrugere (ugentligt eller sjældnere)	13
Computerbrugere uden Internetadgang	7
Uden computer derhjemme	5
I alt	98

Bilag 2: Vurderinger af biblioteker – køn og alder

Jeg kan få hjælp, når jeg beder om det

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	28%	39%	5%	1%	28%	100%
Pige	30%	47%	4%	0%	19%	100%
I alt	29%	43%	4%	1%	23%	100%

Personalet er flinke

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	27%	37%	5%	3%	28%	100%
Pige	28%	47%	5%	1%	19%	100%
I alt	27%	42%	5%	2%	23%	100%

Personalet ved nok om computere og Internettet

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	17%	30%	12%	5%	36%	100%
Pige	16%	30%	9%	1%	43%	100%
I alt	16%	30%	10%	3%	40%	100%

Det er nemt at finde de bøger og andre ting, jeg skal bruge

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	16%	35%	19%	4%	25%	100%
Pige	13%	50%	16%	4%	17%	100%
I alt	15%	43%	17%	4%	21%	100%

Der er computere nok på biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	12%	20%	24%	18%	26%	100%
Pige	11%	23%	27%	13%	26%	100%
I alt	12%	21%	26%	15%	26%	100%

Der er for mange ting, der er forbudt på biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	17%	15%	14%	13%	41%	100%
Pige	9%	15%	26%	10%	40%	100%
I alt	13%	15%	20%	11%	40%	100%

Biblioteket er indrettet, så der er god plads til børn og unge

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	25%	40%	6%	3%	26%	100%
Pige	28%	45%	7%	2%	18%	100%
I alt	27%	43%	6%	2%	22%	100%

Der bliver lagt for stor vægt på bøger på biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	10%	23%	18%	8%	42%	100%
Pige	7%	19%	24%	11%	39%	100%
I alt	9%	21%	21%	9%	40%	100%

Biblioteket er et rart sted at være

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
Dreng	26%	37%	6%	4%	27%	100%
Pige	32%	44%	5%	1%	18%	100%
I alt	29%	40%	5%	3%	22%	100%

Jeg kan få hjælp, når jeg beder om det

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	34%	39%	3%	0%	24%	100%
12 år	25%	45%	6%	1%	23%	100%
13 år	32%	41%	2%	1%	24%	100%
14+ år	23%	48%	6%		23%	100%
I alt	29%	43%	4%	1%	23%	100%

Personalet er flinke

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	38%	38%	2%	2%	21%	100%
12 år	24%	47%	4%	1%	24%	100%
13 år	22%	42%	10%	1%	25%	100%
14+ år	22%	44%	6%	2%	25%	100%
I alt	27%	42%	5%	2%	23%	100%

Personalet ved nok om computere og Internettet

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	20%	32%	9%	2%	38%	100%
12 år	16%	30%	11%	4%	40%	100%
13 år	20%	28%	8%	3%	40%	100%
14+ år	8%	31%	14%	4%	42%	100%
I alt	16%	30%	10%	3%	40%	100%

Det er nemt at finde de bøger og andre ting, jeg skal bruge

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	20%	40%	18%	4%	18%	100%
12 år	16%	39%	17%	3%	25%	100%
13 år	13%	49%	13%	4%	22%	100%
14+ år	9%	43%	21%	5%	21%	100%
I alt	15%	43%	18%	4%	21%	100%

Der er computere nok på biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	18%	22%	23%	13%	24%	100%
12 år	10%	19%	25%	20%	26%	100%
13 år	11%	18%	27%	14%	29%	100%
14+ år	6%	24%	28%	15%	26%	100%
I alt	12%	21%	26%	15%	26%	100%

Der er for mange ting, der er forbudt på biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	10%	10%	25%	13%	43%	100%
12 år	15%	17%	18%	12%	38%	100%
13 år	14%	18%	18%	7%	43%	100%
14+ år	13%	18%	18%	13%	37%	100%
I alt	13%	15%	20%	11%	41%	100%

Biblioteket er indrettet, så der er god plads til børn og unge

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	36%	41%	3%	3%	16%	100%
12 år	25%	44%	8%	2%	21%	100%
13 år	28%	39%	6%	1%	26%	100%
14+ år	16%	46%	9%	2%	26%	100%
I alt	27%	43%	6%	2%	22%	100%

Der bliver lagt for stor vægt på bøger på biblioteket

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	9%	17%	22%	11%	40%	100%
12 år	6%	25%	19%	9%	42%	100%
13 år	9%	21%	24%	6%	39%	100%
14+ år	9%	21%	19%	10%	40%	100%
I alt	9%	21%	21%	9%	40%	100%

Biblioteket er et rart sted at være

	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Ved ikke/ ubesvaret	I alt
-11 år	43%	38%	2%	2%	16%	100%
12 år	26%	44%	5%	4%	21%	100%
13 år	24%	40%	8%	3%	25%	100%
14+ år	19%	42%	7%	2%	30%	100%
I alt	29%	41%	5%	3%	22%	100%

Bilag 3: Brugerprofilgrupper

Tabellen nedenfor viser forenklet, hvordan alle børnene fordeler sig i fht. besøg/ikke besøg på biblioteket samt, hvad de låner, hvis de da låner noget.

Besøgsprofil og Låneprofil						
		- Låneprofil -				
Procent af alle		Låner bøger + andet materiale	Låner kun bøger	Låner kun andet	Låner ikke	I alt
Besøgsprofil	Kommer	28	44	7	8	87
	Kommer aldrig	0	1	1	10	13
I alt		28	45	8	19	100

13. Går du til noget i fritiden?

(Gerne flere kryds)

- Nej
- Sport, dans eller ridning
- Maling eller tegning
- Spejder
- Ungdomsklub
- Musik eller sang
- Filmklub eller teater
- Andet, hvad: _____

14. Bruger du computer derhjemme?

(Ét kryds)

- Ja, har adgang til Internettet
- Ja, har ikke adgang til Internettet
- Nej (Gå til spørgsmål 17)

15. Hvor ofte bruger du din computer?

(Ét kryds)

- Flere gange hver dag
- Cirka én gang dagligt
- Mindst én gang om ugen
- Mindst én gang om måneden
- Sjældnere

16. Hvad bruger du computeren til?

(Gerne flere kryds)

- Spiller spil
- Søger information via Internettet, fx til skole- og gaver
- Chatter
- Down-loader musik
- Andet: _____

17. Hvilket sprog taler I mest i familien?

(Ét kryds)

- Dansk
- Både dansk og andet sprog
- Et andet sprog end dansk

18. Hvis du skulle pege på to ting, du gerne ville have mere af på biblioteket, hvad skulle det så være?

(Sæt kun 2 kryds)

- Romaner
- Fagbøger
- Musik cd'ere
- Blade
- Dvd'ere/videoer
- Computerspil/Playstationspil o.l.
- Tegneserier
- Andet: _____

19. Her kan du skrive forslag til at gøre biblioteket bedre

Vi vil gerne snakke noget mere med nogle børn om biblioteket.

Hvis du har lyst til at deltage, kan du skrive dit navn og din klasse nedenfor:

Navn: _____

Klasse: _____ Skole: _____

...mange tak for hjælpen!

HVAD SYNES DU OM BIBLIOTEKET?

Illustration: Kasper og Frederiksen/Projekt 1999, Tegning: Mikkel Gøbel, Illustration: Jesper Knudsen, Tegning: Frederiksen

KØBENHAVNS KOMMUNE

Vi vil gerne vide noget om, hvordan du bruger bibliotekerne, og hvad du synes om dem. Vi skal bruge det, når vi skal finde ud af, hvordan bibliotekerne kan blive endnu bedre.

Mange tak for at du vil deltage!

Københavns Kommunes Biblioteker

1. Er du...

- Dreng
- Pige

2. Hvor gammel er du?

_____ år

3. Hvor tit kommer du på skolebiblioteket?

(Ét kryds)

- Flere gange om ugen
- Mindst én gang om ugen
- Mindst én gang om måneden
- Sjældnere
- Aldrig
- Der er ikke noget på skolen

4. Hvor tit kommer du på et bibliotek - dvs. folkebibliotek eller børnebibliotek

(Ét kryds)

- Flere gange om ugen
- Mindst én gang om ugen
- Mindst én gang om måneden
- Sjældnere
- Aldrig (Gå til spørgsmål 9)

Resten af spørgsmålene handler kun om folkebiblioteket eller børnebiblioteket og ikke om skolebiblioteket (Du skal svare ud fra det bibliotek, du normalt kommer på)

5. Kommer du alene på biblioteket eller sammen med andre?

(Gerne flere kryds)

- Kommer alene
- Kommer sammen med kammerater/venner
- Kommer sammen med forældre
- Kommer sammen med andre

6. Hvad låner du med hjem...

(Gerne flere kryds)

- Bøger til min fritid
- Bøger til mine skoleopgaver
- Musik
- Dvd/video
- Computerspil/playstationspil o.l.
- Andet, skriv hvad: _____

- Jeg låner normalt ikke noget

7. Hvad laver du på biblioteket, mens du er der...

(Gerne flere kryds)

- Søger oplysninger via Internettet
- Søger oplysninger i bøger på stedet
- Spiller spil eller chatter på bibliotekets computere
- Læser bøger/blade/aviser på stedet
- Deltager i arrangementer (fx hører musik, ser teater, ser film)
- Er sammen med kammerater/leger
- Andet, skriv hvad: _____

- Kommer normalt kun for at låne bøger

8. Hvad synes du om biblioteket?

Jeg kan få hjælp, når jeg beder om det _____

Heilt enig
Eng
Uenig
Heilt uenig
Ved ikke

Personalet er flinke _____

Personalet ved nok om computere og Internettet _____

Det er nemt at finde de bøger og andre ting, jeg skal bruge _____

Der er computere nok på biblioteket _____

Der er for mange ting, der er forbudt på biblioteket _____

Biblioteket er indrettet, så der er god plads til børn og unge _____

Der bliver lagt for stor vægt på bøger på biblioteket _____

Biblioteket er et rart sted at være _____

(Hvis du kommer på biblioteket, skal du springe spørgsmål 9 over)

9. Hvis du aldrig kommer på biblioteket, hvad er grunden?

(Gerne flere kryds)

- Læser ikke bøger
- Har ikke tid
- Det ligger for langt væk
- For kedeligt
- Ved ikke, hvor det ligger
- Bruger kun skolebiblioteket
- Andet: _____

10. Bruger du bibliotekets hjemmeside - www.bibliotek.kk.dk?

(Ét kryds)

- Ja
- Nej (Gå til spørgsmål 12)
- Ved ikke (Gå til spørgsmål 12)

11. Hvad bruger du hjemmesiden til...

(Ét kryds i hver række)

	Ja	Nej
Søger efter bøger, cd'ere, dvd'ere eller andet på hjemmesiden _____	☐	☐
Reserverer eller fornyer bøger eller andet via hjemmesiden _____	☐	☐
Går ind på "DitBib" _____	☐	☐
Låner musik via "Bibliotekernes netmusik" _____	☐	☐

12. Læser du selv bøger i din fritid?

(Ét kryds)

- Flere gange om ugen
- Mindst én gang om ugen
- Mindst én gang om måneden
- Sjældnere
- Det er meget forskelligt, hvor ofte jeg læser bøger
- Læser aldrig

